

SLOVENSKI NAROD

zhaša vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 petič 4 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicji beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravitelji: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poštnina plačana v gotovini.

Klevetnikom dr. Pivka!

Ze nekaj časa se kuha v meni, vendar sem zadrževal ta izliv ogorčenja, dokler sem mogel, ker sem se več ali manj udi jaz že privadil na to, da je v našem življenju pač vse mogoče. Mogoče je, toda samo pri nas, da smo do brovoljci manjvredni člani narodne družine. Mogoče je pri nas, da do brovoljca ob povratku iz legije prepašni izjava, da smo nezanesljivi in da bomo Jugoslavijo prav tako izdali, kakor smo Avstrijo. To vse smo že doživeli in nas ne razburja več.

Da pa se najdejo pri nas celo take kreacije, ki oblikujejo z gnojnico dolo naših solidnih najidealnejših in najpoštenjše narodnih borcev, to pa mi je zaprl sapo.

Ko si je dovolila mariborska „Strazha“ tak izliv podlosti napram dr. Pivku, je zavrelo vse v meni in najraje bi bil skočil takoj v Maribor, da pljunem klevetniku v nesramni obraz. Ko pa sem čital v „Novi Pravdi“ notico, s katero se prirružuje ta list „Strazhine“ podlosti, bi smatral za nečastno in figurno, če bi se nadalje molčal. Tako se pa ne grem, gojodala!

Nisem strankar in politik in mi tudi prav nič ne diši stopiti v to brozgo, ki se pri nas imezuje javno življenje. Priča oval sem že razpaljenja strasti in računam na zablodami, ki jih pri nas vedno nosi taka borba s seboj.

Ko so se objavile prve kandidatne liste in sem videl na mariborski ime dr. Pivka kot nosilca, sem brez premišljanja odobral to kandidacijo, dasi nisem član stranke, ki kandidira dr. Pivka. Bil sem prepričan, da bo njegova kandidatura onemogočila vsako cepeljenje narodnih sil v Mariboru in okolišu. Trdno sem bil uverjen, da se bo vse, kar je narodnega, z navdušenjem pridružio Pivku, brez ozira na stranko. Bil sem naiven, priznam, ker sem mislil, da gre našim politikom za stvar. Naiven, ker sem mislil, da bo pač vsakemu pravemu narodnjaku predvsem šlo za to, da pride kot zastopnik Maribora v skupščino mož, ki je brezprimerno pošten, skrajno pošten, vzgledno marljiv in dolaven ter v vsakem oziru objektiven.

Dr. Pivko pa je razen tega še do brovoljec, in sicer med našimi dobrovoljci tisti, ki je v najtežjih razmerah in v največjem riziku, pa tudi v največjem uspehu razdiral avstrijsko fronto ter nato v še težjih razmerah zbral borce-revolucionarje proti Avstriji. To dejstvo me je, vkljub poznani mladenosti takozvanih narodnih krogov napram dobrovoljcem, le potrdilo v veri, da dá Maribor z enodušnim nastopom temu možu ono zadoščenje, izkaže tisto hvaležnost in spoštovanje, ki ga je on v svoji skromnosti vedno odklanjal, ki na mu gre, če nismo že popolni divjaki, katerim ni nobena stvar zveščena in sveta.

V zmoti sem bil! Previsoko sem cenil naše narodnjakrje in prenizko računal strankarsko zagrizenost. Maribor je dosegel rekordno cepeljenje narodnih sil. In niti pri tem ni ostalo. — Orgije politične podivjanosti in strankarskih strasti so se pričele na vsi črti, in tudi dr. Pivko ni ostal nedotaknjen.

Močal bi, da so se lotili Pivka kot kandidata in mu odrekli morda spoštnosti itd. Ne, ne, to bi jim bilo premo, prevsajdanje, podlim dušam! — Lotili so se tega, kar je njemu, pa tudi vsem nam najsvetejše, najbolj nedotakljivo. S svojimi umazaniji krempljji so se dotaknili njegove dobrovoljske časti. Lotili so se tega, kar je vsakdo od nas skrival pr 1 oskrunjenjem, kot edino, kar nam je ostalo iz dobe, ko smo dleč od domovine v navdušenju in svetem ognju zbirali naše čete, izpopavali temelje osvobodene Avstrije in sodelovali na gradnji temeljev naše narodne države.

Ze tačas smo vedeli, da veliki del naših, v sužnjstvu uživiljenih predstavnikov našega naroda ne odobrava našega dela in obsoja naše izdajstvo Avstrije. Niso nas mnogi motile njih sodb. Idejem in navdušenje je najlepše svojstvo mladine, in prav ta lastnost

je bila tudi v najtežjih trenutkih med nami neomejeno vero v uspešenje in osvobodjenje našega naroda.

Bili so mnogi, premnogi težki momenti, težki, žalostni dnevi, tedni in meseci, ko smo naleteli v Italiji pri vsakem koraku n. nezaupanje in nerazumevanje, ko smo nahajali v okolici, ki nas je gledala sovražno in ki si je naša morda želela zmage centralnih sil, ko smo povsod naleteli na malo dušje in in pomanjkanje vere v zmago pravice.

In takrat, v tistih težkih časih, ko ste se, podle duše, današnji Pivkovi klevetniki in obrekovalci, solnčili v mistični cesarski ter bili resnični avstrijski špijoni med lastnim svojim narodom, denuncirali in tirali na morišče zavedne narodne moze ter bili vsak moment pripravljeni skriviti pred veličanstvom habsburškim hrbenico in servirati vdanostne izjave, takrat je dr. Pivko zbral svoje čete, delal in delal ter s prepričevalno besedo, ki jo zmora le Pivka vera in na vse žrtve pripravljena domovinska liuhezen, dvigal pogum in voljo svojih borcev. In če se spominjam teh lenih časov, po njih naididealnejšega dela, če se spominjam vseh neštetih momentov, ki jih lahko ustvarimo le najčistejše navdušenje, pri vseh teh spominih se ustavim vedno zopet pri Pivku, ki je z neverjetno nesebičnostjo in samozatajevanjem delal noč in dan ter žrtvoval vse, prav vse samo stvari, kateri se je posvetil z vso svojo plemenito dušo, z vsem svojim hoteljem, z vsem svojim bitiem. Skromen, kakor je, ni zahteval nikdar ničesar za se. Prvi v izvrševanju prevzetih dolžnosti, vsem odkrit brat in svetovalec, vzgled idealnega vodnika in junaka.

In danes? Kje ste se vzeli, gnusni črvi, ki godate čast tega moža? In tem avstrijskanskim obrekovalcem se pridružuje list, ki trdi, da je glasilo narodne stranke. Je!

Nisem bil sicer nikdar član Vaše stranke, vendar ste me šteli med svoje somišljenike. Do česa! Po napadu našega dr. Pivka so mostovi med nami podrti. Odločno odklanjam vsak stik s tistimi, ki jim ni prav nič ve nedotakljivega in vzvišenega. Tako nanadane in obrekovanje imenujem podlost, ker izvira iz gola političnega nasprotstva in je brez vsake podlage. Zig sramate je to, ki ga ne izbrisejo še tako dolgi čanki in popravki. Vsaka nepoštena borba s prejšnjim slej sama uhoje, in tako bo tudi to obrekovanje zadelo v prvi vrsti ravno obrekovalce same, pa bil to kdo koli in kjer koli.

In prav sedaj, ko vihra gnusna furija političnih s-rasti in obli: z gnojnico vsakogar, ki ji stopi na pot, ravno v tem trenutku, ko se podlost na najogabnejši način dotika dr. Pivka, sem bil, kot kdaj prej, ponosen, da sem bil njegov odelavec. Čutim se srečnega, da sem pod njegovim poveljstvom delal in služil narodni stvari. In kakor smatram kot prijatelj in najstarejši oficir bivšega Pivkovega dobrovoljskega bataljona za svojo dolžnost, nastopiti v obrambo časti svojega bivšega komandanta, tako pozivljam tudi ostale tovariše, da storé svojo dolžnost in preskrbé našemu vodniku popolno zadoščenje ter dokažejo, da dobrovoljski duh še živi med nami in da si svojih svetlinj in spominov ter svoje dobrovoljske časti ne damo oskruniti in opljuvati od nikogar.

In če ne pojde drugače, dragi atamané Pivko, pa zopet strnemo svoje vrste v dobrovoljskih odredih! Vidimo, da naša stvar še ni dovršena, da smo jo rešili le na pol. Bili smo premehekosrčni in verjeli, da se hijena prelevi v ovco. Udari, družo, udari v to zalego, in če bo treba:

Zovi samo, evo naš!

STANE VIDMAR.

SMRT ČESKEGA POLITIKA.

— Praga, 29. jan. (Izvir.) Nocoj je umrl po daljši bolezni bivši minister na Dunaju dr. Franta Fiedler, ki je kot poslanec pripadal mladočeskemu klubu v avstrijskem parlamentu.

Glavni odbor NRS in kandidature v Sloveniji.

Sijajni volilni izgledi Narodnega bloka.

— Beograd, 29. januarja. (Izvirno) Glavni odbor NRS je snoči ponovno razpravljal o kandidaturah v mariborskem volilnem okrožju. Storil je to z ozirom na dejstvo, da oficijelna radikalna kandidatura dr. Ravnika v Mariboru ne nudi nikakih izgledov na uspeh, temveč samo kvart sijajne izgleda Narodnega bloka, na katerega listi kandidirajo po želji in volji ogromne večine pristavev NRS v mariborskem okrožju tudi odlični člani radikalne stranke. Akoravno prevladuje v vodilnih radikalnih krogih prepričanje, da je Ravnikova kandidatura škodljiva za občo narodno stvar, se glavni odbor NRS vendar ni mogel odločiti, da jo razveljavi. Merodajni razlogi so zgolj formalni. Dr. Ravnik je imel namreč na odločilnem sestanku okrožnega odbora NRS za mariborsko oblast večino na svoji strani. Glavni odbor NRS ni mogel naknadno preiskovati, ali je ta večina bila pravilno postavljena. Zato je dr. Ravnikova kandidatura bila priznana. Istočasno pa je bilo sklenjeno ponovno opozoriti vse pristave, da naj se v volilnem boju kandidati obh vladnih skupin medsebojno ne napadajo ter

so bili obsojeni zlasti tudi vsi napadi na posamezne člane vlade, ki pripadajo zavezniški stranki.

Glede volilnih izgledov v Ljubljani in ljubljanskem okrožju so prispela glavnemu odboru NRS jako zadovoljiva poročila. Sklenjeno je bilo, da se zlasti kandidatura dr. Zupaniča in listi Narodnega bloka energično podpre. Prečitana so bila poročila o postopanju bivšega predsednika Mestnega odbora NRS v Ljubljani dr. Ravniharja, ki se je sedaj pridružil blokaški fronti. Bilo je odobreno, da je ljubljanska organizacija NRS že obračunala z drjem Ravniharjem in se pričakuje njen predlog za njegovo javno izključitev iz NRS.

V vodilnih radikalnih krogih se zatruje, da so dosedanjí Ravniharjevi prijatelji, katerih eden se je te dni mudil v Beogradu, odločno obsodili neodkrito in nepošteno politiko svojega dosedanjega tovariša.

V nadaljini razpravi o splošnem volilnem položaju je glavni odbor NRS konstatiral, da more vlada Narodnega bloka pri volitvah računati na popolno zmago ter je verjetno, da bo dobila najmanj 170 mandatov.

Slučaj nemškega poslanika poravnat?

— Beograd, 29. jan. (Izvir.) Slučaj nemškega poslanika Oldhausna je včeraj z največjo napetostjo zainteresiral vso politično javnost z ozirom na dogodke, ki se nanašajo na voditelja banatskih Nemcev dr. Krafta. Politični krogi so včeraj odločno naglašali, da nadaljnje bivanje nemškega poslanika v Beogradu ni mogoče. Beogradski listi so enodušno zahtevali, da mora nemški poslanik Beograd zapustiti, ker se naša država sedaj ne nahaja v položaju leta 1914, ko je Nemčija lahko nastopila v Beogradu, kakor diktator.

Včeraj dopoldne je nemški poslanik Oldhausen v spremstvu svojega poslovnega odpravnika dr. Eisenlohra posetil pomočnika zun. ministra Markovića in za tem zun. ministra dr. Ninčevića. Nemški poslanik je vsemu dopisniku izjavil, da ni izvršil nikake oficijelne intervencije z ozirom na napad na dr. Krafta in da v tem oziru tudi ni dobil nikakih navodil od strani svoje vlade. Tudi ni privzeto interveniral, temveč se je samo pri zunanjem ministru informiral o slučaju. Slučaj nima nikakih diplomatskih posledic. Vse, kar pišejo listi, je neresnično. Nemški poslanik je dalje tudi kategorično zanikal, da bil podpisal in poslal kako pismo na rektorja beogradske univerze v zvezi udeležbe pri svetosavski proslavi.

Šefu tiskovnega oddelka v zun. ministrstvu je nemški poslanik izjavil, da so njegovo odsotnost povodim svetosavske proslave na univerzi in njegov poset pri zunanjem ministru po napadu na dr. Krafta napačno tolmačili v naši javnosti. Niti tre-

notek ni imel namena se vmešavati v naše notranje stvari. Poset pri zun. ministru je bil čisto humanitarnega značaja.

To izjavo nemškega poslanika danes politična javnost živahno komentira. Merodajni politični krogi naglašajo, da je bilo postopanje nemškega poslanika korektno in da je poslanik vedno zastopal načelo vzpostavitve korektnih in iskrenih odnosov med obema državama. Vadni krogi smatrajo, da je afera nemškega poslanika po njegovi podani izjavi popolnoma izravnan in likvidirana. Na drugi strani naglašajo politični krogi, da je podal nemški poslanik tako previdno stiširano izjavo iz same boljzní, ker je uvidel enotni nastop vsega beogradskega tiska in je opazil povsod ostro kritiko svojega postopanja. To uveljavljalo se je skušal nemški poslanik na spreten način izmotati iz neuprijetne situacije in tako rehabilitirati. Značilno je dejstvo, da je bilo glavno glasilo vojvodinskih Nemcev „Deutsches Volksblatt“ o postopanju nemškega poslanika prav dobro informirano in je priobčilo izjavo poslovnega odpravnika dr. Eisenlohra, podano v imenu poslanika rektorju univerze radi udeležbe pri svetosavski proslavi. Ta organ onih Nemcev, ki imajo zveze z nemškim poslanikom, omenja, da nasilni napad na voditelja Nemcev v Jugoslaviji najtežje žali njegova (poslanikova) nemška čustva, zato se ne more udeležiti prireditve in odpoveduje svoje vabilo. List dalje pravi, da bo nemški poslanik bojkotiral še druge srbske prireditve.

RADIČEVA POGAJANJA Z AVSTRIJSKIMI MONARHISTI

— Beograd, 29. januarja. (Izvirno) Beogradski listi poročajo z Dunaja: Avstrijski monarhisti poskušajo na vse načine, da se med madžarskimi in avstrijskimi monarhisti obstoječe diference glede donavske federacije izravnaio. Avstrijski monarhist polkovnik Wolf je za časa Radičevega bivanja na Dunaju razpravljal z njim o hrvatskem problemu. Glavna točka je bilo vprašanje, kako najti način, da se rešitev tega vprašanja čim bolj pospeši. Koncem meseca februarja t. l. je v Budimpešti konferenca avstrijskih in madžarskih legitimistov. Na tem sestanku se ima v glavnem izpostaviti soglasje v vprašanju donavske federacije.

ZA ENOTNO OBDAVČENJE DELNIŠKIH IN PODOBNIH DRUŽB.

— Beograd, 29. jan. (Izvir.) Pod predstvom podpredsednika dr. Frana Windischerja je bilo včeraj zborovanje zastopnikov industrije, trgovine in obrti, ki so včlanjeni v Centrali industrijskih korporacij v Beogradu. Zborovanja, ki je trajalo ves dan, so se udeležili zastopniki trgovskih, industrijskih in obrtnih korporacij iz cele države. Namen zborovanja je bil, da se zasljišijo ti faktorji o postopanju pri li-

pisov o obdavčenju d-niških in podobnih podjetij. Soglasno je bil sprejet kot prvotna zahteva predlog podpredsednika dr. Fr. Windischerja glede razširjenja srbskega zakona na celo državo in določitev ene davčne mere za vsa podjetja. V specialno debato o temeljnem poročilu tajnika dr. Gregorića so posegli poleg drugih g. Božić, Szabo, Zagar, inž. Suklje, Predić in dr. Fr. Windischer. Doseženo je bilo enotno nastopanje pri ministerjalni konferenci ter so bili na predlog dr. Frana Windischerja določeni govorniki za to konferenco. Konferenca je za industrijalne kroge zelo važna in bo trajala več dni.

Politično zatišje v Beogradu.

— Beograd, 29. jan. (Izvir.) Tu vlada popolno mrtvilo na zunaj. Vse živahno agitacijsko volilno gibanje je prenešeno sedaj na posamna volilna okrožja. Opozicija postaja nervozna. Vsak dan izmišlja nove intrige in laži, da bi omajala trdne pozicije Narodnega bloka. Z agitacijskega potovanja je danes prispel fin. minister dr. M. Stojadinović, da se udeleži gospodarsko-industrijske ministerjalne konference, ki se prične jutri. Ostali ministri se po večini nahajajo na agitaciji. Lepo uspevajo po poročilih iz Južne Srbije in Makedonije shodi Narodnega bloka, na katerih govori notranji minister Boža Maksimović. Silajen je bil njegov shod v Tetovu.

Min. predsednik g. Nikola Pašić je danes dopoldne sprejel deputacijo hrvatskih kmetov iz Petrinjca, ki mu je predložila spomenico o lokalnih potrebah.

V diplomatskih krogih so vzeli z velikim zadoščenjem na znanje izjavo nemškega poslanika Oldhausna. Smatrajo, da je s tem zadeva končana. Danes je jasno, da je opozicijski tisk položaj poslanika skušal izrabiti v svoje volilne svrhe. Iz tega je sklepati, kako slabo stoje šanse opozicijskih strank, če že morajo v volilni borbi notranjepolitičnega značaja klicati na pomoč zastopnike tujih držav in jih izrabljati kot statiste.

BEOGRADSKI REKTOR OBŽALUJE NAPAD NA PRIBIČEVIĆA.

— Beograd, 29. januarja. (Izvirno) Rektor beogradske univerze Pavle Popović je snoči poslal prosvetnemu ministru Svetozarju Pribičeviću pismo, v katerem obžaluje pobalinsko demonstracijo male skupine nabujkanih akademikov proti prosvetnemu ministru. Pismo se glasi:

G. minister! Po včerajšnjem neprijetnem dogodku mi je čast Vam sporočiti, da sem odredil o tem preiskavo. Smatram za potrebno, da Vas zagotovim, kako zelo obžalujem, da ste bili kot naš gost v dvorani univerze in kot prosvetni minister predmet neprijeteljskih demonstracij.

Sprejmite, g. minister, zagotovilo mojega največjega spoštovanja. Rektor Pavle Popović l. r.

To pismo jasno dokazuje, da vsi dostojni akademiki z rektorjem in profesorji vred ogorčeno obsojajo politično postopanje peščice eksaltiranih komunistov in davidovičevcev. Čeprav skuša klerikalni „Slovenec“ iz tega kovati kapital in zopet ponavljati staro laž, da je vsa akademska mladina nastopila proti prosvetnemu ministru.

Borzna poročila.

Dinar v C rihu 8.475.

Ljubljanska borza.

LENENI TRG

Remeljni 70/70, 80/80, 35/70, 40/80, 100/100, frco Podbrdo, 1 vagon: denar 550, blago 560, zaključek 550; hrastovi frizl od 4—9, od 25—60, I. in II. frco Postojna, 1 vagon: denar 1380, blago 1390, zaključek 1390; deske 25 mm, monte, frco nakladna postaja: blago 565; bukova drva, 1 m dolžine, sept. seč., frco nakladna postaja: blago 21.

ŽITNI TRG

Pšenica domača, frco Ljublj. 475, otrobi pšenični, frco Postojna 240, koruza nova, dobavna febr. Post. trans., 270—275, koruza nova dobavna marc frco, Post. trans 290 koruza apríl, frco, Post. trans. 300, oves srbski par. Ljublj. 330, oves bački par. Ljubljana 370.

EFEKTI

2½% drž. renta za volno škodo 126¼—127 7% invest. pos. iz l. 1921. 65½, Celjska pos. 279—212, Ljubljanska kreditna banka 227; Merkantilna banka 124—127; Prva hrv. štedionica 897—902, Slavenska banka 72—80, Strojne tovarne in livarne 147, Trboveljska prem. dr. 408, Združene bančnice 100, Split cement Portland 1390; 4½% kom. zad. drž. bke 90.

Zagrebska borza.

Dne 29. januarja 1925. Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 11.81—11.91, Praga 181—184, Pariz 330.50—335.50, Newyork 60.78—61.78, London 293.40—296.40, Trst 255—258, Dunaj 0.0856—0.0876. Efekti 7% invest. pos. 1921. 65—65.50 2½% drž. rente za ratnu štetu 125—128, Ljubljanska kreditna 228, Centralna banka 26—27, Hrv. esk. banka 108—110, Kreditna banka, Zgb. 116—118, Hipotek. banka 59.50—60.50, Jugobanka 104—105, Praštediona 890—900, Slavenska banka 75—78, Eksploatacija 61—63.50, Sečerana, Osijek 740—760 Isis, d. d. 58, Nihag 39, Gutman 700, Slavonija 57.50—58.50, Trboveljska 385—415, Union, paromlin 520, Vevče 100—120.

Inozemske borze.

— Curih, 29. jan. Današnja borza: Beograd 8.475, Pariz 28.05, London 24.84, Newyork 518.10, Milan 21.56, Berlin 1.234, Praga 15.425.

— Trst, 29. januarja. Borza: Beograd 39.15—39.20, Pariz 130—130.50, London 116.50—116.75, Newyork 24.15—24.20, Curih 466—468, Praga 71—71.50, Dunaj 0.0335—0.0340.

— Dunaj, 29. jan. Devize: Beograd 1158—1162, London 340.800—341.800, Milan 2962—2974, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3842—3852, Praga 2104—2114, Curih 13.685—13.735, Valute: dolar 70.460—70.860, dinar 1151—1157, lira 2940—2960, češka krona 2087—2103.

Krvavi spopadi med komunisti in socijalisti v Berlinu.

Berlin, 28. jan. (Izv.) Vodstvo socialnodemokratske stranke je sredi skupne pristajali državne zastave črno-rdečo-zlato priredilo v berlinski športni palači veliko manifestacijsko zborovanje za republiko. Na zborovanju sta govorila najprej predsednik berlinske organizacije soc. dem. stranke Bartens in za tem predsednik državnega zbora Loebe. Zadnji je govoril o notranji politiki. Komunisti so njemu izjavljali večkrat motili. Ko je začel soc. dem. posl. dr. Breitscheid govoriti o zunanji politiki, je prišlo med navzočimi komunisti in pristajali državne zastave do ostrih spopadov, ki so zavzeli še večji obseg, ko je začel govoriti dr. Löwy. V Postdamu na glavni ulici je prišlo do resnih spopadov med komunisti in komunisti. Več oseb je bilo težko ranjenih. Močne policijske sile so kočno izgreznile razglašale in vzpostavile mir. Okoli 23. posredila je prišlo pred poslopjem »Vorwärts« do zelo resnega spopada. Okoli 100 pristajalcev državne zastave je od zadaj napadla množica 300 komunistov. Razvil se je hud pretep. Na obeh straneh je bilo več težko ranjenih. Na mestu je obležalo 10 do 12 težko ranjenih pristajalcev državne zastave.

Berlin, 28. jan. (Izv.) Socialnodemokratska stranka je sredi skilcala po vsem Berlinu velike protestne shode, na katerih so socijalisti manifestirali za republiko in protestirali proti sedanjemu desničarskemu političnemu kursu. Veliki manifestacijski zbor je protestiral zlasti proti politiki sedanjega kabineta dr. Luthra, v katerem imajo večino nemški nacionalci, ki pripravljajo državni prevrat. Zborovanje so se drugače vršila mirno. Do zelo resnih spopadov je prišlo po končanih zborovanjih med komunisti in pristajali državne zastave. Najresnejši spopad je bil v takozvani »Lindenstrasse«. Tu so komunisti napadli svoje nasprotnike. Vsa ulica se je mahoma spremenila v bojno polje, 15 pristajalcev državne zastave so morali odpeljati v avtomobilnih v bolnice. Na zborovanju je predsednik državnega zbora dr. Loebe najodločnejše protestiral proti politiki dr. Luthra. Izjavil je, da socijalni demokratje ne bodo podpirali dr. Luthrove vlade, ki hoče v Nemčiji vzpostaviti vladno monarhistov, pruskim junakom in nemških nacionalistov.

Pred novim državnim prevratom v Nemčiji?

Berlin, 28. januarja. (Izv.) Glavni organ nemških nacionalcev »Deutsche Zeitung« je povodom 66. letnega rojstva Viljema II. objavila velesenzacionalen članek, ki kaže, da nemški nacionalci ne mirujejo in da pripravljajo prevrat na korist Hohenzollernov. Članek ima naslov: »Cesarjeve. Članek med drugim pravi: »Trdno verujemo, da cesarstvo zopet vstane, verujemo, da se povrne cesar v vsem svojem sijaju in blasku. Take želje gredo danes do meja, ki je bil skozi 30 letja najvišje razviti zastopnik nemškega naroda in nemške misli. Naše želje za naš narod, za Njega in Njegov rodbino se strinjajo v vzkliku: »Živel bodoči cesar!« — Glavni socijalistični organ »Vorwärts« izjavlja temu duševnemu izlivu nemških nacionalistov, da pomenja to pripravo nemških nacionalistov za nov državni prevrat. Socijalistični list poziva svoje somišljenike, naj se zberejo na veliko protestno zborovanje, na katerem pride do izraza republikansko mišljenje nemškega naroda in na katerem se obenem odločno protestira proti sedanjemu desničarskemu političnemu kursu.

KRIZA PRUSKE DEŽELNE VLADE.

Berlin, 29. jan. (Izv.) Za jutri v deželnem zboru določena volitev ministrskega predsednika za Prusko je bila preloženega na 3. febr. Za ministrskega predsednika bo najbrže izvoljen član katoliškega centra. Volila ga bo stara weimarska koalicija.

POSKUŠEN ATENTAT NA HORTHYJA.

Budimpešta, 29. jan. (Izv.) Sredi ob 19.30 je bil na neki blizu Budimpešte se nahajajoči postaji poskušan atentat na madžarskega upravitelja admirala Horthyja. Proti salonskemu vozu državnega upravitelja sta bila oddana dva strela, ki sta zadela še le drugi voz. Atentat je bil poskušan na mali postaji Vecsesd. Od neke blizu postaje stoječe hiše so se čuli streli. Atentator je pravčasno pobegnil in je neznan.

IZVOZNA CARINA NA ŽITO NA MADŽARSKEM.

Budimpešta, 29. januarja. (Izv.) Vlada je uknila že napovedano in izdelano znižanje žitne izvozne carine.

potrebovali bomo kar najtesnejšo kooperacijo državne oblasti z mariborski zastopniki, s poslanci mariborske oblasti.

Z ustanovitvijo mariborske oblasti samouprave so podani vsi državno-pravni pogoji za splošen napredek mariborskega prebivalstva. Potrebno je samo še to, da si ta oblast in to prebivalstvo izvoli take skupščinske predstavnike, ki priznavajo vidovdanske principe, ki izpovedujejo državna in nacionalna načela in ki pojmujejo politiko v smislu praktičnega dela za trgovstvo, kmetijstvo, obrtništvo, za industrijo, za ceste, vinogradništvo, svetovne institucije, skratka, za vse, kar se javno pojavlja kot stremiljenja po gnetnem in duševnem napredku in blagostanju.

Brez tega načelnega pristanka na praktično, interesno politiko ne more mariborska oblast nikamor! Vsak glas bo za nič, ki ga odda prebivalstvo v tej oblasti SLS, ki stoji načeloma na stališču negativistične politike, ki zanika oblasti kot najbolj prikladne enice in celice vsesplošnega nacionalnega napredka, ki hrepeni po bivši klerikalni Sloveniji, da na ta način oropa obe slovenski oblasti velikih virov mogočnega državne organizacije ter z avtonomističnimi carinskimi in političnimi melami odreže slovensko ozemlje od ostalih knežev držav in jih na ta način uprosi! SLS odklanja mariborsko in ljubljansko oblast, ta fundament podrobnega napredka, in se razen tega postavlja na stališče negativistične politike, ker konspirira s Stepanom Radčem za nemogočimi federacijami.

Vpričo take situacije je jasno, da se mariborska oblast lahko zaupa državnikom, ki so ustvarili Vidovdanske ustavo in ki žele tej oblasti kar najboljše. Kandidati nacionalnega bloka v parlamentu bodo na strani vlade. Vsakemu bo vsak čas prort doston do ministra, do centralne in samoupravne oblasti. Tam stavi načrte, neredke, bo lahko, opri na složen nacionalen program, zagovarjal vse, kar zahteva mariborska oblast v skladu z državnimi interesi in v korist mariborskemu prebivalstvu.

Glavni, ki jih oddaste disidentom in odpadnikom nanredne in nacionalne misli v mariborski oblasti, pa krenijo fronto SLS, koje cilji so vam znani. Komur so mariborski problemi ter splošna dobrobit te oblasti na srcu, naj glasuje 8. februarja za kandidatno listo naprednega in nacionalnega bloka! Stopite vsi, do zadnjega, na plan! Združeni, enotni izvojujte zmago, ki bo obenem zmaga ter definitivna utelešitev mariborske oblasti in njenega splošnega blagostanja!

Sijajen shod železničarjev-volilcev Narodnega bloka.

Včeraj zvečer se je vršil v dvorani »Kazine« shod železničarjev in poštinih nameščenec, pristajalcev in volilcev Narodnega bloka. Velika dvorana Kazine je bila nabito polna, kar je pač jasn dokaz, da se tudi državno nameščenstvo zaveda, da so edini pravi zastopniki interesov državnih nameščenec le kandidati Narodnega bloka.

Shod je otvoril železniški inšpektor g. Planinšek, ki je uvodoma pozdravil vse številne zorovalce in takoj nato podal besedo kandidatu Narodnega bloka za mesto Ljubljana g. Mohoriču, ki je bil burno pozdravljen.

Govornik je uvodoma poudarjal, da je demokratska stranka ostala zvesta programu, ki si ga je postavila že ob priliki volitev v konstituantno in ga izrazila s postavitvijo tedanjih kandidatov, da takoj po sprejetju naše ustave posveti glavno pažnjo vprašanju javnih nameščenec in neštiti gospodarskih vprašanj.

Kot prometni referent Trgovske zbornice je sodeloval v praksi že od prevrata na polju zboljšanja in napredka našega poštnega in železniškega prometa ter imel priliko opazovati medsebojno odvisnost in skladnost interesov gospodarskih sfer ter prometnih nameščenec, ker le s pametno in previdno gospodarsko politiko je mogoče v teh eminentno strokovnih resortih doseči one uspehe, da se lahko zadosti potrebna tehnična razvoja prometa in utemeljenim zahtevam nameščenec.

TEŽKOJE KONSOLIDACIJE.

Nato je podal pregledno sliko razvoja naše prometne politike od prevrata, ko je bilo vse železniško omrežje Srbije popolnoma uničeno in ko je bilo treba iz nacionalnih in državnih interesov na Hrvatskem in v Vojvodini odpustiti nebroj tujeje osebnosti, od dobe komunistične stavke, ki je skušala ogroziti temelje obstoja naše države in dobe, in ko smo bili v stanju komaj eno četrtino žetve z našimi prometnimi sredstvi spraviti na svetovna tržišča. Opisal je obupne čase, ko je parlament v vednih strankarskih bojih in krizah oviral sprejetje rednega proračuna, ko se je vsled nezadostnih dohodkov morala država zadolževati pri Narodni banki in je vsled tega padel dinar, naraščala draginja, ki je oteževala nameščenecem existenco in podraževala železniški obrat. Valed nezadostnih dvajsetstinskih kreditov so stale državne železnice takrat pred ustavitvijo obrata. V Sloveniji smo to sicer le deloma čutili, toda ko je bila Južna železnica podržavljena, so se kvarne posledice oskoprnosti zakona v državnem računovodstvu pojavile tudi tukaj.

ZASLUGE NAŠIH ŽELEZNIČARJEV.

Toda vse težave je naša država srečno premagala in naš slovenski železničar je bil on, ki se je v teh težkih časih nesobično žrtvoval za veliko idejo državne edinstva in dasi brez stanovanja vršil požrtvovalno v vseh delih države ter s svojo discipliniranostjo in vztrajnostjo pripomogel k temu, da smo se konsolidirali. Od teh časov pa do danes je naša država na polju prometne politike izvršila ogromno pozitivno delo, zgradila je na stotine kilometrov novih prog, spojila Bosno in Srbijo z novo železniško zvezo, Bačko z Banatom, Slovenijo s Prekmurjem in spomladaj bo otvorila tudi zveza iz Hrvatske preko Like v Dalmacijo. S tem se odpira nova era za naše gospodarsko življenje in konsolidacija bo sedaj hitreje napredovala.

NUJNOST RESITVE ŽELEZNIČARSKIH ZAHTEV.

Govornik je poudarjal, da s tem naše naloge še davn niso končane, da imamo še polne roke dela in treba graditi nove zveze preko bogatih krajev, kjer danes na več sto kilometrov naokoli ni nobene železniške zveze. Treba je na tudi še mnogo investicij za obnovo obstoječih prog. — Predvsem pa je treba rešiti neodložljiva materialna vprašanja naših uslužbenec. Njih ambicija in zadovoljstvo je predpogoj za naš gospodarski uspeh. K zakonu o prometnem osebju je treba izdati celo vrsto pravilnikov o nostranskih prejemkih za izredna dela, dalje je treba rešiti končno tudi še vedno pereče stanovanjsko vprašanje, posebno pa sklepeo rano ureditve prejemu kov železniških upokojencev.

Vse to, je poudarjal govornik, se da doseči s previdno tarifno politiko, ker vidimo, da je samo mala neprevidnost naša povzročila, da smo izgubili skoro ves tranzit in je znašala škoda v štirih zimskih mesecih ca 45 milijonov dinarjev. Veliko namora od dr. Zerjave je bilo treba, da smo to škodo vsaj deloma popravili. Lanskega decembra pa še vidimo, da smo samo s tranzitom v Sloveniji zaslužili v enem mesecu leno vsoto 30 milijonov dinarjev ter z njo lahko plačamo skoro polovico letne rente za Južno železnico.

SKODE ZA NAŠO INDUSTRIJO.

Po zadnjem povišanju tarif smo izgubili tudi za našo industrijo in obrt mnogo važnih tržišč v Vojvodini in Srbiji in naše tovarne, ki so poprej dobavljale v te kraje svoje izdelke, so morale omejiti svoje obrate, skrajšati število delavstva. — Ta o raste brezposelnost, v one kraje na uvaža Madžarska in avstrijska industrija svoje izdelke. To pogrsko je treba nujno popraviti, če hočemo ohraniti industrijo in zagurati napredek obrtništva v Sloveniji.

POSTNI PROMET.

Prehajajoč nato k razmatranju vprašanj poštneja prometa, je kandidat ugotovil, da je bila Slovenija do prevrata v poštne omrežje pastorka tržaške in graške direkcije, ki sta gradili le v italijanskem in nemškem okolišu, slovenski del pa sta sistematično zanemarjali. Ljubljanska direkcija je takoj šla na delo in je zgradila v prvih štirih letih svojega obstoja, kolikor so ji težke neorilike omogočevale, v tem času 752 km telefonskih vodov in otvorila 74 novih telefonskih central.

BODOCI PROGRAM DELA.

Danes pa nam vendar še vedno pri manjkajo za razvoj našega gospodarstva važnih telefonskih zvez, ki so živci gospodarskega življenja in kulturnega razvoja. — Govornik omenja, da poštna uprava zgubila samo na progi proti Zagrebu, kjer stane po statistiki na 100 pogovorov dnevno, okroglo 2000 Din dnevno, kar predstavlja približno mesečno plačo poštneja nameščenca. Treba je, da dobimo direktno telefonsko zvezo z Vojvodino, od koder dovažamo živila in s katero živimo v najvišjih neštih stikih, treba pa je tudi, da dobimo direktno zvezo s Sušnikom, kot našo bodočo najvažnejšo eksportno luko.

Govornik poudarja posebno neprimliko telefonskih razmer v Ljubljani, ki okrog 200 reflektantov čaka na telefonske abonentske postaje. Poštni erar izgublja s tem znatne dohodke, interesi pa so ovirani v svojem poslovanju. V interesu našega gospodarstva in državnih financ je treba posvetiti tem vprašanjem polno pažnjo.

ADMINISTRATIVNE ZADEVE.

Nato je govornik podrobno razpravljal o potrebi decentralizacije uprave v poštne in železniškem resoru ter razširjenja kompetenc direkcije, posebno glede likvidacije penzij, nastavljenia osebja in drugih personalnih zadev. Poudarjal je potrebo revizije zakona o prometnem osebju, ki naj se izvede v sporazumu s strokovnimi organizacijami prometnih nameščenec, potrebo enokomernega napredovanja nameščenec v vseh delih države ter potrebo obnove strokovnih šol za prometni naraščaj pri direkciji. Med ostalimi vprašanji je posebno omenjal nujnost prevredne usposobljenosti poštinih pripravnikov, vprašanje plač poštinih odpravnikov, vprašanje dnevnic in zvišanje nočnin za poštne osebie, rednih dopustov ali g. izplačila razlik in dobave službene obleke.

Gosp. Mohorič je zaključil svoja izvajanja z ugotovitvijo, da konsolidacija obeh resorov napreduje kljub vsej demagogiji in defetizmu, ki ga gotove stranke širijo po državi, ker so zainteresirane na tem, da zažujejo in ovirajo naš razvoj in napredek. Da se pa uvede kontinuiteta in stalnost v to gospodarsko delo in pospeši rešitev materialnih vprašanj, je treba, da se vladni večini, ki je vodila uspešno do sedaj prometno politiko v državi pri hodočih volitvah osigura silno zmago, da bo mogla izvesti še ostali del svojega programa v zadovoljstvo in korist nameščenec in našega gospodarstva.

Stvarna in trezna izvajanja g. kandidata Mohoriča so sprejeli zborovalci z navdušenim priznanjem. Videlo se je, da med ljudstvo prihaja spoznanje, da so klerikalci le demagogi, katerim ni do stvarnega dela,

ampak le do brezmejnega hujkanja in varanja ljudstva.

Nato se je oglasil k besedi tudi namestnik kandidata g. inž. Šapla, ki je naglašal, da je zmaga Narodnega bloka v naši državi sigurna in je treba le še delati na to, da bo Slovenija primerno zastopana pri bodočem vodstvu državnih poslov. Omenjal je tudi veliko delo, ki ga izvršuje v prid železniškemu osebju g. ravatelj dr. Borko, kateri je našim klerikalcem trn v peti. (Viharne ovacije ravnatelju Borku.)

Viharno pozdravljen je nato nastopil kot tretji govornik g. dr. Kramar, ki je pojasnil vsot pogubo, ki jo je trpela Slovenija radi brezvestne demagogije, njenih klerikalnih reprezentantov. Povsem pravilno je naglašal, da je klerikalna stranka glavni krivec za vse neuspehe, zakaj stranka je imela v svojih rokah vsot politično moč, ki pa je ni znala uporabljati v prid ljudstvu niti takrat, ko je bila na krmlu državne uprave. Opozarjal je zlasti na nasilno odstavitev ravnatelja Borka, v katerem je imelo vse železniško osebje svojega najboljšega zaščitnika. Končno je govoril o škodljivi politiki bivšega klerikalnega prometnega ministra Sušnika, ki je prizadejal zlasti nižjemu železniškemu osebju najhujše udarce v pogledu njihovega materialnega položaja. Opozarjal je tudi na sedinjo brezvestno volilno kampanjo, ki jo uprizarja klerikalna stranka, dobro se zavedajoč, da bo tudi klerikalcem zadan težak udarec, zakaj ljudstvo bo obsodilo one, ki državne nameščenec sicer radi pomiljuje, ne storijo zanje pa ničesar pozitivnega, ko imajo vso moč in oblast v svojih rokah. Aneliral je na volilce, da se dne 8. februarja dobro odločijo ali za pozitivno ustvarjajoče delo, ali za nadaljno demagogijo in nasilje klerikalnih ljudskih sleparjev.

V imenu poštinih nameščenec je govoril g. Tavzes, ki je omenjal vse persekucije, ki jih je prestalo železniško in poštno uslužbenstvo pod klerikalnim režimom in pozival vse k složnemu delu za čim silajnejšo zmago Narodnega bloka.

Govoril je še sreški kandidat za ljubljansko okoličo g. Zebal, ki je naglašal, da bodo izvoljeni kandidati Narodnega bloka napeli vse sile, da se tui v naši državi prične z resnim in smotrenim gospodarskim delom.

OSTRA OBSODBA BIVŠEGA MINISTRA SUSNIKA.

Po končanih govorih se je razvila živahna volilna debata, ki je jasno pokazala, kakšno razpoloženje je danes med volci proti klerikalcem. Delavec g. Grašič iz Šiške je v temperamentnem govoru naglašal, da je bila Sušnikova politika taka, da bi »Sušnik« se delavce prodal, če bi ostal še nekaj mesecev pri vladnem koritu. Zlasti je obsodil dejstvo, da so pod ministrovanjem g. Sušnika izgubile cele skupine delavcev železniške vozovnice in da so se pod zaščitniki delavcev — klerikalcev — znižale v znatni meri tudi pokojnine železničarjev. Klerikalno ljubezen do delavcev je osvetlil tudi še s spominom za Zaloško cesto, kjer so padale delavske žrtve pod klerikalnimi bajonetmi. (Velike demonstracije proti klerikalcem in Sušniku). Pretresljiv je bil govor sivolasnega železničarskega vpokojenca g. Piškca iz Šiške, ki je naglašal, da je služil pri železnici celih 31 let, da ga je težka služba izmučila, da je bolan in sedaj dobiva po zaslugi bivše klerikalne vlade »lepo pokojnino« v znesku 680 Din za sebe in ženo. Z navdušenimi besedami je starček bodril vse navzoče, da enkrat za vselej obsodijo klerikalno demagogijo in kompaktno volijo le prave zaščitnike državnih nameščenec, kandidate Narodnega bloka. Končno je govoril še g. Šubic iz Medvoda in opozarjal na klerikalno volilno hujkanje, ki jo uganjajo po deželi. S pozivom, da vsi volilci dne 8. februarja oddajo svoje glasove za Narodni blok je nato predsednik shoda g. Planinšek zaključil lepo volilno manifestacijo Narodnega bloka.

Glavni volilni odbor za okrožje Maribor-Celje se sestane v posvetovalnici na mestnem magistratu v Mariboru. (Za kdaj? Datum in ura v notici, ki jo je nam poslal okrožno sodišče v Mariboru, ni naveden.)

Politične vesti.

Protijugoslovenske demonstracije v Gradcu. Gradec pri vsaki priliki pokaže svoje pravo, naši državi sovravno lice. Sredi so nameravali prirediti jugoslovenski akademiki v restavraciji »Zum wilden Manne«, kjer imajo svoje klubske lokale, primerno in dostojno svetosavsko proslavo. Proti tej kulturni prireditvi so nastopili divji nemški nacionalisti. Jugoslovensko dijaštvo je prireditev lojalno objavilo na objavnih deskah univerze. Pred določeno uro, okoli 17.30, se je zbrala pred omenjeno gostilno 240 kričačev broječa množica pod vodstvom pancermana Zborovskega. Nemški nacionalisti so sklenili z nasiljem razbiti prireditev. — Policija je posredovala in preprečila nadal. Pozneje je policijski uradnik naznanil demonstrantom, da je jugoslovenska svetosavska prireditev prepovedana. Nato so se demonstrantje razšli. Naša jugoslovenska javnost najboljše odgovori te mnmškimi nadutjem z akcijo, da prične bojkotirati Gradec.

Italijanski poslanik v Beogradu. Iz Rima je prispel včeraj italijanski poslanik na našem dvoru Bodrero. Poslanik je prinesel iz Rima važna navodila, na podlagi katerih se imajo nadaljevati pogajanja in razprave na beneški konferenci. Nekateri listi trdijo, da je treba premostiti še več težkoč in ni izključeno, da bo konferenca še enkrat preložena.

Volilna borba.

Papež proti klerikalnemu tisku.

V Vatikanu so se začeli vodilni krogi živo zanimati za podlo, ciljem katoliške vere nevredno pisavo klerikalnega tiska v Jugoslaviji, ki povsod hujška in ščuva proti državi in povzroča srdite strankarske in plemenske borbe. Državnemu kardinalu Gasparriju so bili te dni predloženi avtentični dokumenti o pisavi slovenskih klerikalnih listov, tako »Slovenca«, kakor tudi »Domoljub«. Dokazi o nečedni pisavi tega tiska so v Vatikanu vplivali porazno. Glavno in uradno glasilo Sv. Stolice »Osservatore Romano« je včeraj, 28. t. m., priobčilo na razmere v Jugoslaviji se nanašajoč članek pod naslovom: »Katoliško časopisje«. Članek ostro obsoja politično hujskanje klerikalnih listov v Jugoslaviji in pozivlja škofe, da krenejo na pot resnice, pravice in krščanske ljubezni.

Omenjeni članek med drugim ugotavlja:

Jasno je, da se vsak katolik lahko vpiše kot državljani v katerokoli stranko, ki v svojih načelih, sredstvih in ciljih ne nasprotuje katoliški morali. — Umevno je tudi, da politične skupine, ki jih tvorijo katoliki, morejo imeti svoja glasila z aobrambo in propagando. Toda prav iz razlike strank, ki jih tvorijo državljani katoliki, in iz njih izražanja potom časopisja jasno izhaja zapovedujoča dolžnost, da ne omedčujejo slavnega imena katoliškega in neomadeževane zastave katoliške z oostrostjo in strankarsko mržnjo.

Katoliško časopisje je za nas tisto, ki izven strank ter njihovih razprtij in bojev dan za dnevom razširja katoliško resnico in, sledeč jasnemu vzgledu najvišjih oblasti, deluje na ustvaritvi krščanskega programa v državi. Vse ostalo časopisje, ki posveča, dasi braneč krščansko resnico, svoje delovanje, propagandi za to ali ono stranko, pa ima na sebi težko odgovornost, katera ne obstoja samo v tem, da ne smejo posebnimi vidiki, ki so lastni pristajšem kakke stranke, pomešavati z izraževanjem cerkve in katoliškega delovanja, ki sta nad vsemi in izven vseh strank, temveč tudi v tem, da morajo v boju in političnem zadržanju imeti vedno pred očmi najvišjo zapoved pravičnosti in ljubezni ter da ne smejo prezirati zapovedi modre pravičnosti.

Italijanski listi ponatiskujejo v glavnih točkah ta članek. Cisto umljivo, da tega članka vodilnega vatikanskega lista ne bo objavil ljubljanski »Slovenec«, ker je najostrejša sodba tega lista, kakor tudi postopanje ljubljanskega škofa. Poročila, da je uvedena preiskava proti škofu dr. Jegliču, so resnična, da, trdi se celo, da bo škof interniran v kakem samostanu v Italiji.

Problem mariborske oblasti.

Nacionalni blok, ki sprovaja sedanje volitve je med drugimi koristnimi socialnimi in gospodarskimi zakoni sestavil tudi naš temeljni zakon, Vidovdanske ustavo ter v njej izrazil svojo glavno notranjo idejo, idejo oblastne samouprave.

S to samoupravno idejo državni nacionalnega bloka niso hoteli odpraviti ostankov avstrijske, madžarske in turške preteklosti, marveč so z njo tudi izrekli svoje načelno prepričanje glede notranjopolitičnega razvoja in napredka naše države.

Jugoslovenska država postani z ozirom na številne zunanje sovražnike unitaristična, edinstvena nacionalno enotna država, naš narod pa moralno in materialno krepak, navdušen za napredek na vseh poljih kulture in gospodarstva! Država postani kot celota močna in utrjena, narod pa naj v samoupravah dokáže vso svojo kulturno in materialno delavnost, skrbnost, ustvarjanje in napredek! Tako so mislili državni Vidovdanske ustave.

Vsaka pokrajina ima svoje posebne probleme, svoje izrazite želje, stremiljenja in naloge, ki jih država kot taka nima in za katero se ne more v podrobnosti brigati.

Če prenesemo ta splošna načela notranje politike na naše ožje kraje, vidimo, da bo lahko tako mariborska, kakor ljubljanska oblast izpolnila velevažne dolžnosti, katerim bi sicer naše prebivalstvo ne bilo kos.

Obe oblasti imata nekaj skupnega: n pr. jezik in kulturno snovanje, ki temelji na tem jeziku. Naš slovenski jezik naj se kljub mariborski in ljubljanski oblasti razvija složno in plodno naprej ter naj pomaga ljudski prosveti in naši duševni kulturi do najpopolnejših plodov. Za kulturo pa je treba še blagostanja in organizacije, podrobnega dela in vsestranske aktivnosti, torej delitve dela! Z delitvijo dela, tega največjega modernega principa, hosta tako ljubljanska, kakor mariborska oblast izvršili praktično pomembna samoupravna dela. Mariborska oblast je državna straža na severu, ljubljanska na jugu! V mariborski oblasti bo treba izredno velikega narodnostnega in državopronagandističnega dela, da stremo ostanke pangermanistične preteklosti ter strnemo prebivalstvo s pozitivnim jugoslovenskim patriotizmom ter v vdanosti do jugoslovenske države in nacionalne ideje. Dela bo veliko, zlasti na severu in po nemških otokih. Po drugi strani čakajo napredne kulturne delavce mariborske oblasti velike dolžnosti narodnoprosvetnega dela. Narod bo treba prosvetiti in napeljati tako v kmetijstvu kakor v obrtništvu na moderne poti. V mariborski oblasti opazujemo začetke lepe industrije, semintja že temeljne obrise velike industrije.

Pravni vestnik.

Glas o pravnih prenosovih.

Pred dvema tednoma je izdal Mihal Čubinski kot 9. zvezek »Biblioteke za pravne in društvene nauke« (založnik Geca Kon., Ljubljana) knjižico dokajšnjega obsega (109 strani), ki ima naslov »Nove sodske reforme«. Pisatelj je Rus. Pred svetovno vojno je bil profesor kazenskega prava v Petrogradu, po prevratu pa je pribežal v našo državo in je sedaj kontraktualni redni profesor na pravni fakulteti v Subotici. Baš karjiera tega ruskega učenjaka mora nam vzbujati zanimanje v tem pogledu, kakšno mnenje ima on, izvrstni poznavalec pravnih razmer severnega slovenskega naroda, o naših, izdelanih za nas Jugoslovence. Zatorej smo čitali njegovo kritiko z napeto pozornostjo in v veseljem moremo ugotoviti, da Čubinski v glavnih smernicah naše narčne odobravlja, v posameznih vprašanih svetuje izpremembe, ki pa se skoro povsod, zdaj več, zdaj manj, ujemajo, haš s pravimi inštituti, kakor so pri nas — v Sloveniji — veljavni.

V predgovoru navaja, da se na načrt novega kazenskega zakonika za vso kraljevinu moče ozirati, češ da je o tem že drugod pisal. Mislimo, da je prav stori, to pa ti diše iz tega vzroka, ker bi moral za primer, da bi hotel pritegniti tudi materialno pravo v krog razmotrivanj pravosodnih prenosov, razpravljati samo o sebi malo, predvsem tudi o materialnem civ. pravu, — ali pa svojemu delu naslov — utesnjevalno izpremeniti.

V prvem poglavju opisuje pisatelj zgodovino postanka »novih pravil« v obče je pravnikom že znano, inak s. o. šele od Čubinskega izvedeli, da sta na komisijskem projektu o ureditvi sod. in t. ministrstva pravde Lazar Marković in Niko Perić popravljala in da je zakonodavni odbor narodne skupščine imel glede državnega pravnika različna mnenja, torej tudi inštitut protivna, kar Čubinski obzaruje ugotavlja. Popravili bi na Čubinskega g. ravnodušno, da je pri izdelovanju našega za odvetniški red sodeloval tudi pokojni dr. Ivan Tavčar; to ne odgovarja resnici, ker je bil tedaj že na smrt bolan. Tudi so imena nekaterih prejšnjih sodelavcev pri tem načrtu napacno navedena: dr. Milan Rajc — mesto Roic, dr. Danilo Majarin — mesto Majaron, dr. Milan Škerlić — mesto Škerli.

V drugem poglavju razpravlja Čubinski o projektu zakona o uveljavljanju »novih pravil«. V naprej moramo prirediti, da nosi Čubinskega knjiga v predgovoru datum 5. novembra 1923, da se zato tudi ne ozira na Kreckovo knjigo o organizaciji sodišč, ki je obdelala ta predmet mnogo bolj na globoko in široko. Ipak z veseljem ugotavljamo, da se oba avtorja pri važnih vprašanih strinjata. Izmed mnogih predlogov, ki jih stavi Čubinski, ugotovimo zanimati obzoro, da naj se poskrbi za stalnost preiskovalnih sodnikov tako, da bi se izmed celokupnega zbora sodnikov okrožnih sodišč volili za 3 leta.

V tretjem poglavju je govora o projektu zakona o sodnikih in o advokatih. Omenja, da Čubinski zahteva udeležbo univerzitetnih profesorov ne samo pri odvetniških izpitih, kar predvideva dotični načrt, ampak tudi pri sodniških izpitih. Tudi je za to, da smejo advokati izvrševati obvezne poklice ne samo honorarno, ampak tudi stalnega vseučilišnega profesorja. Čubinski pa ni prijatelj sistema, da se naj višji sodniki izključno le volijo izmed sod-

niških zborov, in predlaga neko srednjo pot, da naj se po polovici volijo, po polovici pa imenujejo od ministrstva pravde. Duše tudi ne soglašajo s starostno mejo 70 let za sodnike, češ da je neumestna.

Morda najzanimivejša, za srbske čitate pa vsekakor najvažnejša so izvajanja v četrti glavi, ki govori o organizaciji in pristojnosti porotnih sodišč. Čubinski je vsled svojih bogatih izkušenj v Rusiji odkrit prijatelj porotnikov in nasprotnik skabinov (večnikov). Da tudi on uvidi potrebo prenosne porote, je jasno. O tozadevnih njegovih predlogih tu ne morem govoriti, ker bi moral postati preobširen. Isto velja tudi o zadnjem glavi, ki govori o temeljnih kazensko-pravnih postopkih.

Stojimo pred novo dobo legislative, pred novo narodno skupščino. Po čl. 133 Vidovdanske ustave ima še do 28. junija 1926 pravico izjednačevanja zakonov za vso državo po skrajšanem postopku. Ko se narodna skupščina loti tega dela, bo po našem mnenju prav, ako bo v veliki meri upoštevala nasvete ruskega učenjaka.

N.—S.

Društvo „Pravnik“

(Občni zbor)

V justični palači je bil snodi ob 17.30 občni zbor društva »Pravnik«, ki ga je otvoril v imenu obhalega predsednika dr. Danila Majarona podpredsednik dvorni sodni svetnik Božidar Bežek. Društveni tajnik okr. sodnik dr. Sajovic je prečital pregledno poročilo o delovanju društva v preteklem letu, omenjajoč predvsem uspele priprave za kongres jugoslovenskih pravnikov v Zagrebu. V toplih besedah se je spominjal pok. odvetnika dr. Josipa Lavrenčiča, ki je umrl 29. julija po kratki bolezni. Pokojnik je bil dolgoletni društveni blaginjak in je njegova smrt društvo zelo težko zadela. Z verno in s požrtvovalnostjo je pok. dr. Lavrenčič opravljal blaginjske posle skozi 11 let. Njegova delavnost je prišla posebno družstvu v prid po končani svetovni vojni, ko je pokojnik uredil društvene finance. Preteklo leto je umrl poleg blaginjske še 6 članov: dvorni svetnik in podpredsednik dr. sodišča v Ljubljani Fran Regally, odvetnik dr. Franjo Rosina, notarij dr. Fran Strelec, Lovro Baš, dr. Karel Schmidinger in emer. notar dr. Josip Smodej, umrli sta tudi dva bivša člana dež. sod. svet. v pok. Ivan Nosan in viš. sod. svet. v pok. Jakob Hren. Društvo šteje 606 članov. Poročilo dalje omenja proslave društvenega glasila »Slovenski Pravnik« ter navaja društvena predavanja, katerih je bilo v preteklem letu 10. Blaginjak dr. Ignacij Rutar je poročal o društvenih financah in predložil proračun za leto 1925.

Dr. Zirovnik je nato predlagal hivašemu odobro absolutorij. Občni zbor je odobril poročila društvenih funkcionarjev in društveni proračun. Po kratkih pojasnitvah o akciji glede prodaj: društvene biblioteke, za katero se zanimata uravno sodišče v Celju in juristična fakulteta v Ljubljani, je občni zbor z velikim izvolil stari odbor, t. j. za predsednika odvetnika dr. Danila Majarona, za podpredsednika dvor. sod. svet. Božidarja Bežeka, za tajnika okr. sodnika dr. Sajovica, za blaginjaka dr. Ignacija Rutarja in t. d. Edina sprememba v odboru je, da je bil mesto pok. dr. Lavrenčiča izvoljen v odbor dr. Josip Krevcl, notar v Litiji. Občni zbor je bil nato zaključen.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 20. zvečer.

Četrtek, 29. januarja: »Stričkovo sanje«, F. Petek, 30. januarja: Zaprtlo. (Gen. vaja.) Sobota, 31. januarja: »Pepehu«, Premijera. Izven.

Nedelja, 1. februarja: Ob 15. uri popoldne »Veronica Deseniška«, Izven. Ponedeljek, 2. februarja: Ob 15. uri popoldne »Pepehu«, Mladinska predstava. Izv.

OPERA:

Začetek ob pol 20. zvečer.

Četrtek, 29. januarja: Zaprtlo. Petek, 30. januarja: Smrtna tarantula in karakteristični ples. Red D. Sobota, 31. januarja: Jenufa, Red A. Nedelja, 1. februarja: Ob 15. uri popoldne »Netopir«. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 2. februarja: Ob 15. popoldne »Rigoletto«. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izven. Torek, 3. februarja: »Lopudska sirotica«. D. Sreda, 4. februarja: Zaprtlo.

— Sentjakovski gledališki oder v Ljubljani, Florijanska ulica 27./L. Začetek ob 20. zvečer: Sobota, 31. jan.: »Ljubzen in ljubosumnost«.

M. Z.

Baletni večer.

Madžari trde, da so kraljevina, pa nimajo kralja, ampak samo upravnika države. Mi imamo g. Trobiša, ki vlada malemu penzionatu, čigar nadzorovalna dama je gđ. Svoboda. Vzdružeta med nami idejo, da imamo balet in gojita vestno svoj penzionat. To sta nam sinoči dokazala. Poleg Svobode in Trobiša smo čitali solistovski imeni Japlieva in Moharjeva, in to je menda že prav domače pridele, a prav uvaževanja vredne. Tudi oni drugi trije (ali so celo štirje?) pari punčk, ki se ponosno nazivajo za baletni zbor, so dokaj ljubki. Čedna, zlekajena tlesa, čedna ravna bedra, deloma celo prav

deroba in spalnica Ninone. O kakem vpitju Jakobincev na cesti ni bilo slišati nič. V spalnico je vstopil mlad človek, ki ni bil podoben Jakobincu nego parfiranemu rokoko-pastirčku iz bukoliske igre. Mesto da bi za njim vdril v sobo še drugi Jakobinec, je pristopal še en tak polizan pastirček; oba sta bila neoborožena, oba sta imela »ausgerechnet« kanarčasto rumene kratke hlače, kakršne barve menda ni še nikdo nosil, odkar so hlače iznašli. In to je že dolgo. Prizor je radi odsotnosti divjih in oboroženih Jakobincev izgubil vsak smisel. Če je Ninonin vojvoda znal z rapirjem zabosti prvega pastirčka, čemu se je uklonil drugemu in poparjen odšel z neoboroženim mladeničem? Zgolj na njegov mig z roko.

Tudi skombinirane kulise za »šafote« mi ne ugaajo. In kakaj izžine »mozičica«? Tudi pust obsojenca čisto sama z rabljem. Da so zazvonili zvonovi po Parizu, ko je padla glava Ninone, smo si morali samo misliti. Ali je bilo morda gledišče prisiljeno, nesti one plošče, ki jih ima za proizvajanje zvonjenja, zadnji čas v mestno zastavljalnico?

Vedno sem mislil in sem danes preprčan, da je pravilni naslov tej mimodrami »Smrtna tarantela«, ne pa »tarantula«. Po mojem ne gre za onega velikega pajka prve slike, ki je radi nenavadne hripavosti moral ostati doma, nego za ples, za tarantelo, katero zapleše Ninon proti morišču. Saj so tudi dodali slovenskemu naslovu francoskega: »La tarantelle...« Te besede francosčina sicer nima v tej obliki, pač pa se onemu plesu pravi »la tarantelle«, pajku pa »la tarantule«.

Sodelovali so Trobiš, Svoboda in nek. g. Golvin ter tri balerke. Za svojo Ninon je Svoboda dobila posebno tople aplavze.

Učinkovitejši je bil drugi del, obstoječ iz posameznih plesov in gibnih interpretacij. Še prva stvar, ritmična parafraza na enega najbolj znanih Chopinovih »Nocturnov«, je bila lepa (vsi solisti in zbor v kratkih črnih grških suknicah, z bosimi nogami). Če je grupacija in potek ritmov, ki se niso nikar enako ponavljali, Trobišev maslo, mu napravljam poseben kompliment. Izhodna skupina je spominjala nekoliko na Barthelmejev spomenik »Uux Morts« na parškem pokopališču »Père Lachaise«. Izpremembe skupin so imele mnogo občutka in so se jako dobro prilagale glasbenim mislim.

Moharjeva je temperamentno in lepo plesala neki Straussov valček; dobra je bila tudi Bergerjeva »Burleska« (Svoboda, Japlieva, Trobiš). Najmanj mi je ugaal Dvořakov osmi »Slovanski ples«. Ni bilo nič notri, razen nemira in beganja; ni bilo ideje v formah plesanja. Tudi Delibesova »Mazurka«, pošteno preplešana od Japlieve in Moharjeve, ni prinesla posebnosti in zlasti ne potrebne absolutne istočasnosti v padanju in dvigavanju starih nog. Mazurka ima posebno vdaren ritem in ji je zato avtomatična istočasnost plesalska conditio sine qua non.

Učinkovita in ritmično jako točna je bila Moszkovskega »Tarantella«, ki so jo med vdarjanjem tamburinov kot zadnjo točko plesali vsi.

Najbolj pa je ugajala Hayduova »Serenada«, nekak menuet. Plesali sta ga Moharjeva in Smerkolova, ali pravzaprav ena od obeh podvojena. Na odru je stalo ogromno »zrcalo« z zlatim okvirom. Ob »zrcalu«, ki je bilo pa le tancica, je bil na strani naslonjen rokoko-stol, ki se je notri »zrcalil«. Pred zrcalo je pristopila ena izmed plesalk, druga pa za zrcalo. Obe seveda enako oblečeni, le cvetke v lasulji in bela pastirska palica v roki sta bili pri eni na desni, pri drugi na levi, da je oddaljenost plesalka tvorila zrcalno sliko bližje. To je pa težka stvar, a sta jo gospodični izvedli prav lepo in še precej slepilo. Bili so v gledišču ljudje, ki so vsaj izpočetka mislili, da gre res za zrcalo in je na odru le ena oseba. Šrkanli deklici sta dobili prav posebno močan aplavz. Morda bi bila slika še efektnjša, če bi bili dali zrcalo precej temen temelj mesto sinjega. Saj gleda njegova ploskev proti odprti zatemneljega gledišča. Toda bodo že vedeli, kaj je boljše. Prireditelji in sodelovalke so lahko na ta večer čisto ponosni. Občinstvo jim je izkazovalo mnogo priznanja in tudi par šopkov so punčke dobile. Predstava je trajala dve uri.

A zakaž plačje gledišče to razmeroma veliko število ljudi, pa jim je v tekoči sezoni šele sedaj prvič dalo nastopiti? Ali bi jih ne moglo uporabljati vsaj v operetah? Morda stoji pri večjih prizorih med komparzerijo tega ne vem. V »Majski noči« so pač »plovale« po ribnjaku. Sicer se pa od letos nanje ne spominjam.

— Premijera v dramo bo v soboto dne 31. t. m. Vpizori se privrket v Ljubljani dr. Ivana Laha narodna pravljica v sedmih slikah »Pepehu«. Režira g. Sest. Igrajo gđ. Mira Danilova, Rakarjeva, Vida, Cesar, Danilo, Drenovec, Gregorin, Jan, Jerman, Kralj, Lipah, Medven, Peček, Plut, Povhe, Rogoz, Sanein, Skrbinek, Smerkoli, Delak, Murgelj, Tavčar. Vmes nastopi tudi baletna oseba, in sicer s tremi baletki. Glasbo za to baletno in melodramo je zložil g. L. M. Škerjanc, ples nastudiral g. Trobiš. Igra je razdeljena v sedem slik: 1. Babica pripoveduje. 2. Na očetovem grobu. 3. V deveti deželi. 4. Na Pepehovem domu. 5. Dan odločitve tekme. 6. Vitez z zlato zvezdo. 7. Kralj Pepehu. Pravljica je namenjena mladini in odraslim. Njena lepa vsebina bo vse zani mala.

— Sentjakovski gledališki oder v Ljubljani. V soboto, dne 31. januarja se bo vršila na Sentjakovskem gledališkem oderu premijera veseligr »Ljubzen in ljubosumnost«. Igra je izborna in vsebuje mnogo komičnih zapletljiv. Kdor se hoče izborno zabavati, naj poseti predstavo. V nedeljo se ista ponovi. Predprodaja vstopnic je v kavarni Zalaznik na Starem trgu.

— F. S. Finžgar: Preokrovane. — Slike iz svetovne vojne. Zbranih spisov V. zvezek. Založila Nova Založba v Ljubljani. V petem zvezku svojih spisov je Finžgar zbral eno povest in več črtic, ki jih je med svetovno vojno objavljal v Domu in svetu,

ki se pa prijetno razlikujejo od običajne medvojne in povojne literature. Epicnega duha, kakršen je Finžgar in ki ga vedno mogočnost zunanje dogodka spodbode k pisateljskemu oblikovanju, je najprej prevzela sila onih pretresljivih časov, da je letu za letom (1915-1919), skoraj kakor kronist, zapisal dogodke in duševne dispozicije med vojno. Tako se mu je posrečilo, da je ustvaril kljub oviram avstrijske cenzure, ki mu je začelo povest konfiscirala in tako nje nadaljnje dozorevanje preprečila, celotno razvojno sliko našega medvojnega življenja od mobilizacije do politične osvoboditve. Čeprav se opis teh zunanjih dogodkov (n. pr. mobilizacija in jugoslovenske opojnosti po polomu) odlikuje po epični nazornosti in moči, ki ji v sedanjih naših prozi ni para, bi se ti spisi ne razlikovali bistveno od ostalega podobnega, ko bi ne bil Finžgar v tem znanjem okviru izdelal slike, ki po svoji splošno človeški in nadčasovni vsebini dviga celotno delo nad minljivo zgodovinsko interesantnost. To je slika notranjih razporov, v katerih sredi splošne pokvarjenosti vendarlo zmagaje dobrota človekove narave in krepost, v katerih se sredi zablod in razboj zdanosti vseh strasti živo udeležujejo zdanve moči človekove duše. Jedro tega zvečka Zbranih spisov tvorijo »Bojci«, ki so poleg »Dekle Ančke« gotovo najboljša Finžgarjeva povest iz slovenskega valškega življenja. Knjiga se dobi v vseh knjižarnah in stane broširana Din 40, vezana Din 50.

— Ročni zemljevid »Prekormje in Medimurje«. V založbi »Učiteljski dom v Mariboru« je izšel tretji ročni zemljevid Mariborskega okrožja »Prekormje in Medimurje« v merilu 1:150.000, risal Slavoj Dimnik, litografija in tisk Mariborske tiskarne d. d. Ta zemljevid, ki je izdelan v sedmobarvnem tisku, je prvi natančno izdelani zemljevid teh nam Slovincem še malo poznanih krajev. V zemljevidu so kralj, kežeji občin, šol, katoliških in protestantskih župnij, dalje pošte, prometne zveze, industrijske naprave, vse vodovje in hribovje. Zemljevid, ki je bil nujno potreben, bo dobrodošel šolam, domačinom in tučcem. Zemljevid, ki je lično delo domačega podjetja, plastično risan v primerni obliki stane v podrobni prodaji Din 10, ter za je dobiti v vseh knjižarnah ali pa direktno pri založništvu in ga toplo priporočamo. Naknadno bo izšla, k temu zemljevidu kratka brošura z opisom, statističnimi in kulturnimi podatki teh krajev.

— Statistični angloške literarne produkcije. Literarni časopis »The Bookseller« prinaša statistiko o angloški literarni produkciji za leto 1923. Leposlovna literatura je dosegla največje število, romanov je izšlo 1219. Knjig za mladino in povesti 534, životopisov 530, umetniških publikacij je bilo 180 zvezkov. Zdravniških knjig je izšlo 250, glasbenih publikacij 102. Poezije je izšlo 185 zvezkov, pedagoška literatura izkazala 359 del. Nabožniških knjig je bilo 575. Sport je zastopan s številom 135. Skupno je bilo novih publikacij 6981 in drugih del 3259.

— Mednarodna dijaška konfederacija. V Londonu se je vršila seja izvrševalnega odbora mednarodne dijaške konfederacije. Razpravljalo se je o vseh praktičnih resah, lucifih, sprejetih na drugem kongresu v Varšavi. Zasedanje v Londonu pomeni nadaljnjo konsolidacijo konfederacije in izvajanje resolucij bo v korist dijaštva, zlasti kar se tiče izmenjave dijakov v tužino, izmenjave znanstvenih knjig in socialnega delovanja.

— Kulturna boleš Poljske. V Poljski je po uradni statistiki 5.430.000 šolobveznih otrok. Ako pristajemo k temu 50.000 srednješolskih dijakov, dobimo število učeše se mladine 3.445.000. Dva milijona otrok je brez šole. Tudi stanje učiteljskega zbora je zelo slabo. Na osnovnih šolah spada 42% učiteljev v kategorijo nekvificiranih sil. »Kurjer Polski« pravi k statistiki: »Groza prihaja iz teh številke«...

Julijska krajina.

— V vodstvu furlanskega fašizma sta bila lani tudi proslula viteza Bandedelli in Peternelli, letos pa jih na občnem zboru furlanske fašistovske organizacije niso več sprejeli v vodstvo. — Odletela sta viteza, ker nista dosegla med Slovenci onih uspehov, ki sta jih slovesno objubljala in so jih gospodje v Vidmu pričakovali. Gmotne žrtve so bile velike, rezultati pa je neznatni.

— Iz Trsta. O Banki Adriatiki se umevno stalno govori povsod. Odvetnik dr. Benediti je te dni v pogovoru s poročevalcem »Piccola« pripovedoval, da so se bližali poskusi za nekako poravnava na bazi 35% uspešnem svršetku, ali tu je prišla aretacija upravnega svetnika Felnerja, ki se je toplo zavzemal za finansiranje poravnalne operacije. To je napravilo po Beneditijevemu mnenju na vse druge upravne svetnike tako silen vtisk, da so se vsa njegova prizadevanja izjalovila. Sedaj se pričakuje od sodišča, ki vodi preiskavo, preudarnih ukrepov. Naglašajo se v javnosti, da ostane najboljša solucija pač le poravnava, za katero so se pričeli novi pogovori. — Čiro Kamenarović sedi v zaporih v ulici Coronoe in piše svojo samobrambo, ki je bila deloma že objavljena. Reče se lahko o njej, da je dolga razpravljanja kratek smisel ta, da Čira Kamenarovića pri konkurzu banke pravzaprav ne zadene nikaka krivda. — Kruh se prodaja v mestu po odloku občine na vago in tako ima vsakdo pravico zahtevati, da se mu štruca stehla in se ugotovi, da ima predpisano težo. — Umrl je gospod Oskar Radoslovich, podravatelj Tržaškega Lloydja. — Listi priobčujejo obširen izkaz o tujskem prometu v italijanski državi iz tega je razvidno, da zvezema Trst v prometu osmo mesto. Letu 1923 je bilo v Trstu tujcev 39.839. V Trstu in v kopalniških je bilo 123.617 potnikov, med temi 29.190 Čehoslovakov, Jugoslovencev, Madžarov in Avstrijcev, kaj imajo v Italiji pri štetju tujkega prometa ter pred očmi še vedno staro Avstro-Ogrsko?, potem 1741 Nemcev, 918 Francozov, 866 An-

To je pravi zametek Aspirin tableta Bayer, katere izvrstne polajšavajo boli. Pač na medno-bele-rdeče počutje zasmeh!

gležev, 842 Rusov in Poljakov, 507 severnih in 467 južnih Američanov. — V prvi polovici t. m. je bilo prometov: brodov 173 z 231.596 tonami, jadrnic 103 s 4.905 tonami. Jugoslovenskih ladij je bilo 29 z 12.339 tonami. Uvoženega blaga je bilo 31.775 ton, izvoženega 53.910 ton. — Tuljcev je bilo 16.146.

— V Postojni blizu električne centrale se je pojavil dne 25. t. m. pozno zvečer nenadoma pred dvema orožnikoma neznan človek, ki se ni hotel ustaviti, ko sta mu to ukazala, marveč je ustrelil na nju. Zadel je enega orožnika v levo roko, pa ne varno. Orožnika sta streljala za njim, pa ga nista zadela in tako je neznanec brzih nog izginil v gozdču.

— Sedaj ženske demonstrirajo v Rovinju. Okoli 30 kmetskih žensk je šlo 26. t. m. k občinskemu komisarju poprašati, kdaj mislijo gospodje znižati ogromne davščine, kakor je to zahtevano v predloženi spomnici. Odgovor razburjenih žensk ni zadovoljil, zato so kričale in hrupno demonstrirale po Rovinju.

— Hlinske preiskave so se vršile tudi v Idriji in Spodnji Idriji. V slednjem kraju so iztaknili topič, s kakršnim se je včasih streljalo pri procesijah, in pa dva zarjavela bajoneta. Dotična dva moža sta bila takoj ukinjena in odvedena v zapore. Potem je oblast vendar le uvidela, da moža nikakor nista nevarna obstoju italijanske države, pa ju je izpustila.

— Cestni rop na Vipavskem. Med Kožman in Vipavo je bil napaden 26. t. m. zvezec trgovcev in posestnik Ivan Krašna iz Budanj. Imel je s seboj 700 lir in 2 milijona in stoitost avstrijskih kron. Prišli so se mu trije možki, ki so zahtevali od njega denar in mu pretli s smrtjo, ako bi zakrčal. Vzeli so mu ves denar in žepno uro, potem pa zbežali. Orožniki iščejo napadalce.

— V Dekanah v Istri je umrl gosp. Ivan Stepančič, zidarski mojster. Naj počiva v miru.

— V Tolminu so pokopali gosp. Luka Sorlija ob obliini udeležbi občinstva. Rokodelno bralno društvo je položilo svojemu zaslužnemu članu venec na krsto.

— Zopet požar. Izbruhnil je požar v Ojstern vrhu med Gabrijani in Planino. — Tamonjhi prebivalci se trudijo, da bi pogasili, ali gozdni požar pogasiti je težko in treba je silnega napora, združenega z mnogo nevarnostjo, predno se uduši ogenj. Ogenj je začel v lepem borovem gozdu. O vzrokih za požare se govori marsikaj. Tako je na Nanosu požar sedaj že kar vsako leto.

Slovensko zdravniško društvo.

(Občni zbor.)

Včeraj ob 16. se je vršil v restavraciji »Zvezde« občni zbor »Slovenskega zdravniškega društva« ob razmeroma velikem številu članstva. Zborovanje je otvoril predsednik društva prof. dr. Zalokar, ki je uvodoma pozdravil vse navzoče ter obenem podal tudi tajniško poročilo. Pred prehodom na dnevni red se je spominjal med letom umrlega člana dr. Janeza Vavpotiča ter častnih članov, dr. Kosinika, primarija v Zagrebu, dr. Daniča, vodje srbskih zdravnikov in vseučiliškega profesorja dr. Hlave iz Prage, v čijih spomin je društvo privedlo komemoracijo. Iz poročila g. predsednika je med drugim omeniti dejstvo, da se je društvo udeležilo proslave 50 letnice hrvatskega zdravniškega društva. Članov je med letom izstopilo 9, pristopilo pa jih je 30. G. predsednik je ob sklepu svojega poročila razpravljal tudi o »Liječniškem vestniku«, ki je tudi oficijelno glasilo »Slov. zdr. društva« ter povdarjal da glasilo preveč obremenjuje večino članstva in se zato njega obvezno naročanje ukine. Prof. dr. Zalokarju se je nato v imenu celokupnega občnega zbora za njegovo delovanje zahvalil dr. De Franceschi, nakar je podal dr. Tičar blaginjsko poročilo. Društveni dohodki so znašali 44.675 Din in 96 par, izdatki pa 27.065 Din 30 par. Prebitek znaša 17.610 Din, kateri znesek pa je obremenjen za »Liječniški vestnik«, tako da ostane v društveni blaginji samo 200 Din gotovine. Revizorji so izjavili, da so našli knjige v redu in je zato občni zbor podelil blaginjaku, kakor tudi kaneje odstopajočemu odboru absolutorij. Poročilo o knjižnici je podala ga. dr. Kenkova. Društvo je naročeno na več znanstvenih knjig, revij ter časopisov, vendar pa bo treba knjižnico izpopolniti. S tem je bil program dnevnega reda izčrpan, nakar so sledile volitve novega odbora. Izvoljen je bil per aclamacionem ta le odbor: Predsednik dr. Fran Derganc, podpredsednik zdravnik dr. Jos. Tičar, tes odborniki: prim. dr. Matija Ambrožič, dr. Oton Haus, dr. R. Jug, polk. primarij, dr. Fran Minaš, šef higijenskega zavoda, dr. I. Pirč, dr. R. Blumauer, asistent, dr. Vinke Čremošnik, dr. Kenk Tekla, asistentinja, dr. Alojz Kramarčič, dr. Franta Mis, dr. An ton Silivnik. Revizorji: dr. Geiger, dr. Franjo Sela, sob. zdravnik.

Dnevne vesti.

V Ljubljani dne 29. januarja 1926.

Patritotizem pri Nemcih in pri nas.

V »Komični operi« v Hamburgu so uprizorili nedavno tega igrano »Pregled zunanje politike«, ki jo je napisal Alfred Müller. Prvotno ji je bil naslov »Svet v zrcalu«. Ta naslov pa ni imel privlačne sile, zato ji je dal pisatelj drugo ime, in igra si je izvajala pri nemškem občinstvu kolosalen uspeh.

Prvo dejanje je naslovljeno: »Zavezniški finančni strokovnjaki na delu«. Predstavlja velikomestne orgije blaziranih finančnikov in bankirjev, ki sedé v družbi demimondk ter veselo prepevajo in pijejo šampanjec. Napol nage prostitutke, rdeča luč, zastrta okna in soba v onem intimnem slogu, ki tako razvzame človeško čustvenost.

Drugo dejanje se vrši v temi. Na odru se vidijo obrisi nagrobnih spomenikov. Med grobovi leži ves izčrpan in zakovan v verige »Michel« — nemški narod. Nad njim krožijo vrane in krogarji. Krvnik v črnem plašču se mu približa in postavi na eno stran sekira, na drugo pa velik, okrvavljen list papirja z rdečim napisom »Dawesov načrt«. Krvnik se umakne in pusti Michla samega, da bi mogel mirno izbrati ali »sekiro ali Dawesov načrt. Michel koleba ves obupan in joče. Na enkrat se začne grmenje. Na odru se začne bliskati in treskati. Med bliskanjem se odpre grob, iz katerega stopi velik in z ogromnim mečem v roki. Od strahu umirajoči Michel pride do sapa in iz tegne roki proti prikazni. Občinstvo v nepopisnem oduševljenju spozna v orjaku — Bismarcka. Bismarck se skloni nad Michla, pretrga verige na njegovih rokah, poda mu meč in zmehka »Dawesov« načrt. Z besedami: »Evo, to morajo storiti Nemci!«, se obrne Bismarckov duh k občinstvu in zastor pade. Orkester igra državno himno. Občinstvo frenetično ploska velepatritotični drami.

Tako se znajo navduševati za domovino Nemci, tako širijo med ljudstvom patritotizem in tako se pripravljajo na novo vojno.

In pri nas? Pri nas Slovenci je patritotizem premagano stališče, stvar, ki ni več moderna. Naši modrijani pravijo, da je bil patritotizem pač umesten pod Avstrijo, dandanes pa spada med staro šaro, zato menda, ker imamo sedaj svojo svobodno narodno državo in narodno dinastijo in nismo več robje Avstrije in ne hlapci Habsburžanov.

In ako kdo, ogorčen nad tako degeneracijo, ostro žigosa te ves narod sramoteče razmere ter poda svoje mnenje o osebah, ki širijo med ljudstvom defetistične ideje, ter oznanjajo nauk, da je še vedno Avstrija najvišji ideal, njeni stari služabniki pa sakrosanktni, nedotakljivi vzori pravega patritotizma, lahko dobi anonimno pismo, v katerem mu edino pravi, patritotizem »patritotije« — avstrijskega žiga seveda — očitajo, da propoveduje »nemoralne nazore«, in proglašajo za nepoštenjaka in lopova vsakogar, ki odobrava te nazore.

To nedostajanje vsakega domovinskega čustva se je pri nas, žal, že tako razpaslo, da se ni čuditi, ako prihajajo pravi jugoslovenski rodoljubi, kakor Stane Vidmar, do prepričanja, da bo treba res znova poklicati pod prapore legije narodnih borcev za našo osvoboditev in ujedinjenje, da nam v drugič, in to pot temeljito, osvobodé, našo Jugoslavijo!

— **Z naše univerze.** Izšel je seznam predavanj na ljubljanski univerzi za letni semester 1925. Glasom tega seznama traja inšcripcija za letni semester 1925 od 3. do vštete 14. februarja. Letni semester se zaključuje 28. junija. Inšcripcijski rok se ne bo podaljšal. Naknadna inšcripcija se bo dovoljevala le na motivirane prošnje, opremljene s potrebnimi dokazili. Na zimskem semestru 1924/25 je bilo vpisanih na filozofski fakulteti rednih slušateljev 184, izrednih 18, rednih slušateljic 36, izrednih 32, skupaj 270; na juridični rednih slušateljev 368, izrednih 6, rednih slušateljic 8, izrednih 1, skupaj 383; na medicinski rednih slušateljev 77, rednih slušateljic 9, skupaj 86; na tehnični rednih slušateljev 511, izrednih 9, rednih slušateljic 8, izrednih 2, skupaj 530; na teološki rednih slušateljev 102, izrednih 2, skupaj 107. — **Na vsi univerzi rednih slušateljev 1242, izrednih 38, rednih slušateljic 61, izrednih 35, skupaj 1376.**

— **Nov vlak na progi Ormož—Murska Sobota.** S 1. februarjem 1925 vozi dnevno in redno na progi Ormož—Murska Sobota druga par mešanih vlakov, in sicer vlaka št. 7033 in 7038. Vlak št. 7033 odhaja iz Murske Sobotice ob 5.9, iz Ljutomer ob 6.20 ter prihaja v Ormož ob 7.24, kjer ima zvezo z vlaki v Čakovcu, Ljubljano in Maribor, ki dosežejo v Čakovcu ob 8.16, v Maribor gl. kol. ob 10.13 in v Ljubljano

gl. kol. ob 14. — **V nasprotni smeri odhaja vlak št. 7038 iz Ormoža ob 17.30, iz Ljutomer ob 18.50 ter prihaja v Mursko Soboto ob 19.47. Ta vlak ima zvezo iz Ljubljane, Maribora in Čakovca. Priključni vlaki odhajajo iz Ljubljane gl. kol. ob 12.10, iz Maribora gl. kol. ob 15.25 ter iz Čakovca ob 16. — **Napredovanje sodnikov.** V pravosodnem ministertvu je podpisan ukaz glede napredovanja in imenovanja sodnikov. Ukaz obsega tudi veliko število sodniških imenovanj v Sloveniji.**

— **Izplačilo posebnih doklad invalidom.** Podrejene fin. uprave so dobile od fin. ministertva navodila, da začno z izplačilom posebnih doklad invalidom in vojniim strelcem. Ministertvo za soc. politiko je tudi že 25. t. m. u. u. izdalo primerne odredbe za izplačilo teh doklad.

— **Regulacija Džerdapa.** Naš delegat v donavski mednarodni konferenci g. Wilfan je iz Bratislave prispel v Beograd, da dobi navodila glede regulacije Džerdapa (Zelenz vrata na Dunavu), ki se tiče naše države in Rumunske.

— **Akcija hišnih posestnikov.** Upravni odbor zveze hišnih posestnikov je sklenil sklicati 22. svečana v Beogradu veliko zborovanje hišnih posestnikov, na katerem bo sprejeta resolucija o nadaljnjem delovanju zveze po volitvah. Hišni posestniki se pripravljajo na energično akcijo po volitvah, da uveljavijo svoje zahteve.

— **Zadrgnite žepce.** Prejeli smo ta-le poravek: Z ozirom na notico »Zadrgnite žepce« v »Slov. Narodu« št. 13 prošim, da sprejmete v smislu § 19 t. z. v zakonitem roku in zakoniti obliki sledeči popravek: Ni res, da se je nabiralo na moj ukaz ali z mojo vednostjo za volilni fond »Boletovih zagarjev«, — res pa je, da nisem jaz nikogar poslal nabirati za volilni fond in tudi nisem prejel nobenega denarja. Ni res, da nočejo z menoj imeti nobenih stikov društva vpokojencev, res pa je, da nisem nobenega izmed teh društev vabil, da bi stopilo z mano v stike. — Z odličnim spoštovanjem Jok. Bole, predsed. l. splošnega društva jugoslovanskih vpokojencev s sedežem v Ljubljani. — Ker nečemo nikomur vedoma delati krivice, jemljemo to izjavo g. Boleta, ki jo vsebuje njegov popravek, z zadovoljstvom na znanje.

— **Zopet daljni potres.** Danes (28. 1.) okoli 5.45 so zazbeležili potresomerji v observatoriju pod Triglavom močan daljni potres. Beleženje je trajalo nad dve uri. Oglednice tega potresa je bilo kakih 8000 km od nas oddaljeno. Posamični sunki so bili krajši, kakor zadnji 18. t. m. Zanimivo bi bilo zvedeti, če se je danes pojavil tudi kak potresni sunek v bližini Čateških toplic, na poznanem sedaj že nekaj časa aktivnem seizmiškem ognjišču. — Dr. A. Belar.

— **Prof. Fran Hauptmann.** Po daljšem bolehanju je danes umrl g. Fran Hauptmann, profesor v pok. v visoki starosti 78 let. Prof. Hauptmann je bil doma iz Slovenskih goric. Po absolviranju gimnazijalnih študijah se je posvetil modroslovju in bil dolga desetletja profesor slovenščine na učiteljski v Gradcu. S pokojnim Franom Hrašovcem očetom celjskega župana dr. Jure Hrašovca, ki je kot sodnik živel v pok. v Gradcu, je bil duša slovenskega gibanja v Gradcu. S Hrašovcem sta organizirala graški slovenski živelj ter osnovala Citinico, izvenakademsko podružnico Družbe sv. Cirila in Metoda in druga slovenska društva. Kakor Hrašovec, tako je bil tudi pok. Hauptmann glavna opora vseh graških slovenskih organizacij. Ves čas je bil v intimnih stikih s slovenskimi dijaki, ki so študirali na graških visokih šolah. Bil jim je vsikdar zaščitnik in svetovalec. Ko je pokojni vseučiliški profesor dr. Gregor Krek osnoval podporno društvo za slovenske dijake, mu je bil Hauptmann vester sodrudi in pomagalec. Zbrala sta lepe svote za podporne fond, iz katerega so stromašni slovenski dijaki leta in leta dobivali sicer skromne, a vendar dobrodošle podpore. Pokojnik je bil prepričan narodnjak, krepek značaj, ki se je v najtežjih časih, kakršni so bili samo v Gradcu, nikdar bal odkrito kazati svojega slovenskega mišljenja in čustvovanja. Že pred vojno je stopil v trajen pokoj. Ob prevratu se je, kakor marsikateri slovenski vpokojenec preselil v Ljubljano ter živel pri svojem sinu vseučiliškemu profesorju dr. Ludmilu Hauptmannu. Že lani je težko obbolel, vendar je še okrevljal. Živel je nato nekaj mesecev na Bledu, kjer se mu je popolnoma vrnilo zdravje. Pred tedni pa se je zopet pojavila stara bolezen, ki mu je danes prestrigla nit življenja. Pogreb bo v petek, 30. t. m. ob 16. z Valzavrojevkega trga 7, na pokopališču sv. Križu. Bodi spoštljivemu rodoljubi ohranjen trajen spomin, njegovi cenjeni rodoljubi naše iskreno sožalje.

— **Maršal Francis Wallace Grenfell** umrl. Včeraj je umrl v Londonu maršal Francis Wallace Grenfell, junak mnogih kolonialnih vojn. Rojen je bil leta 1841. Od leta 1897.—1898. je bil vrhovni poveljnik angleške armade v Egiptu, pozneje guverner na Malti in leta 1904.—1908 vrhovni poveljnik na Irskem.

— **Nov slovenski list v Ameriki.** V Newyorku je začel z novim letom izhajati nov slovenski list »Nova Doba«, glasilo »Jugoslovanske Katoliške Jednote«.

— **Razpis.** Razpisuje se mesto občinskega zdravnik za občino Trbovlje s 1. aprilom 1925. Prosilci morajo biti »Slovensci«. Mesto je stalno, privatna praksa obila. Fiksna mesečna plača znaša 2300 Din. Ponudbe na gerentstvo Trbovlje. Prošnja je vložitvi do dne 28. februarja 1925. Zupanišvo občine Trbovlje, dne 20. jan. 1925. Gerent: Kokalj.

— **Železniška nesreča v Vojvodini.** Na progi Subotica-Beograd se je te dni dogodila železniška nesreča. Pri Topoli je skočil s tira osebni vlak in je bilo pri tem več oseb lažje ranjenih. Materialna škoda je zelo velika.

— **Nov proces proti Danici Androlič.** Včeraj se je pričel v Beogradu nov proces proti Danici Androlič in njenim tovaršem. Zagovarjati se imajo pred sodiščem vsi oni, ki so bili v prvem procesu oproščeni. Kakor javljajo listi, je stotnik Krušnjak, ki je bil soobtožen, pobegnil v inozemstvo. Androličevo zagovarja odvetnik Bora Okanović.

— **Glasbeno društvo v Zagorju ob Savi** priredi dne 1. februarja t. l. v proslavo jubileja svojega 15-letnega marljivega in plodnosnega delovanja v Sokolskem domu v Zagorju pevski koncert. Zveza slovenskih pevskih zborov vabi vse včlanjene zore, da se po zastopnikih udeležijo te jubilejne prireditve. Odbor. ZSPZ. 257/n

— **Požar v prometni sekciji v Bosanskem Brodu.** V sredo popoldne je nastal v skladišču prometne sekcije v Bosanskem Brodu iz neznanega vzroka požar, ki se je naglo razširil. Gasilci so ogenj do večera odušili. Škoda znaša 800.000 Din in sicer je med drugim zgorelo za 600.000 Din različnega materiala.

— **Kulturna sekcija Orjuna v šiški vabi** na predavanje, ki se vrši v soboto 31. t. m. ob 20. zvečer v lokalni pri br. Stenica. Predaval bo prof. Jeraš o Umiku čez Alpanjo. Pridite vsi! Zdravilo! 246/n

— **Bomba raztrgala dečka.** V torek popoldne je pasel v selu Miruša, nedaleč od Subotice 13 letni Paja Vuković svinje. Na paši je našel poleg železniške proge bombo, s katero se je igral ter jo nabijal. Nenadoma je nastala močna eksplozija. Bomba se je razletela in raztrgala dečka na drobne kosce.

— **14 letni deček obsojen na smrt.** Pred poroto v Pottsville v Ameriki je bil pred poroto obsojen na smrt 14 letni William Cavalieri, ki je umoril ter oropal svoj staro mater. Oddal je nanjo šest strelcev ter ji nato odvzel 58 dolarjev. Obtoženec je svoj zločin popolnoma ravnodušno priznal. Verjetno je, da bo kaznen spremljena v dolgaletno ječo.

— **Zopet dvojni umor na Dunaju.** V sredo zvečer se je odigral na Dunaju zonen krvav dohodek. Madžarski emigrant Geza Vida je ustrelil v stanovanju hiše št. 30 v Bendleasse, okraj Meidling, svojo ločeno soprogo, neno sestro Ano Stockinger ter nato izvršil samomor. Obe ženski sta bili takoj mrtvi, dočim je Vida težko ranjen. Dozodek, o katerem še poročamo, se je odigral ob pol 8. uri. Vida je stopil nenadoma v stanovanje ter oddal na obe ženski dva strela, zatem pa je obrnil orožje proti sebi. Prvi strel je zerešil, druga krogla ga je zadela v glavo. Vida je bil prepeljan v bolnico. Strahovit umor je povzročil na Dunaju nenavadno razburjenje.

Iz Ljubljane.

— **Slike kraljevske rodbine.** Ljubljanske osnovne šole so prejele zadnje dni 80 komadov slik kraljevske rodbine, ki se vrši šolske mladine se dobe te slike komad po 20 dinarjev.

— **Udruženje voj. inv. podružnica v Ljubljani.** Vprizori v nedeljo, dne 1. svečana pri D. M. Polju v Ljudskem domu ob pol 4. veseloigro »Charleyeva teta«. Ker je čisti dobilek namenjen vojniim žrtvam k obilni udeležbi vabi odbor. 257/n

— **Koncert pevskega zbora Glasbene Matice v Ljubljani.** Občinstvo opozarjamo, da so od danes naprej v predprodaji v Matični knjigarni vstopnice za koncert pevskega zbora Glasbene Matice, ki se vrši v sredo, 4. svečana 1925. ob 8. zvečer v Unionski dvorani. Istotam se dobi program s tiskanim besedilom. 258/n

— **Pevsko društvo »Slavec«** sprejema nove pevke in pevce, ki imajo lep mehak glas in dober posluš. Posebno dobro došli s teoretično predizobrazbo. Zglasilo se naj vsak torek, sredo in četrtek ob 8. uri zvečer v društvenih lokalih v Narodnem domu l. nadstropje levo. 278/n

— **Veliki lovski ples,** ki se vrši od 1. na 2. februarja v vseh prostorih Narodnega doma v Ljubljani, bo gotovo letošnja najlepša in največja predpustna prireditev. Slovenski lovci so preskrbeli najboljšo kapljico in izborne jestvine. Specialitete: najfinejši pikerčan in pečenka divjega merjasa. Tudi šaljivi prizori so na sporedu. — SLD. 360/n

— **Smrtina kosa.** Umrl je danes v Ljubljani g. dr. Vlado Dolivo-Dobrovolsky, asistent zoološkega inštituta ljubljanske univerze. Vzornega delavca, nadebnega znanstvenika ohranijo njegovi tovariši v trajnem spominu.

— **Društvo »Soča«** sporoča, da bo v soboto zvečer po predavanju dr. Moleta poročal naš rojak dr. Krmpotič iz Beograda o vojnoodškodniških zahtevah Primorcev in o akciji za rešitev tega vprašanja.

— **Veliki tehniški ples** dne 3. svečana v veliki dvorani hotela »Union« v prid strokovni knjižnici »Akademskoga društva jugoslovanskih tehnikov« v Ljubljani. 223/n

— **Vstopnice za lovski ples** se dobe v predprodaji v trgovinah J. Kette, Aleksandrova cesta. »Elite«, Prešernova ulica, Breznik & Fritsch, Stritarjeva ulica, Anton Schuster, Mestni trg, Cena 15 Din. 204/n

— **Opozorjamo na razpis Sokola l. za** napravo vodovoda in sanitarnih uredv v svoji zgradbi. Glej inserat!

Iz Celja.

— **Pomladansko porotno zasedanje v Celju.** Za prvo redno porotno zasedanje v letu 1925. je imenovan za predsednika porotnega sodišča v Celju dvorni svetnik in predsednik okrožnega sodišča dr. Josip Kotnik, za namestnika pa višja deželna sodna svetnika dr. Friderik Bračič in dr. Ivan Premšchak ter deželnosodni svetnik Valentin Levčič.

— **Mestno knjigovodstvo** se je te dni preselilo iz sedanjih prostorov v II. nadst. dvorišnega poslopja magistrata. V novih prostorih se prične aradovati v soboto 31. januarja.

— **Prepoved točenja alkoholnih pijač ob volitvah.** Mestni magistrat obavlja, da je temeljem člena 70 zakona za volitve nar. poslancev na dan volitev, na dan pred vo-

litvami in po volitvah št. 7, 8. in 9. februarja prepovedano točiti alkoholne pijače. Prepovedki se bodo kaznovali po tozadevnih kazenskih določilih.

— **Volišča v mestu Celju.** Mestni magistrat razglašja, da sta za mesto Celje določeni dve volišči in sicer: volišče I., ki se nahaja v telovadnici meščanske šole v Celju za volilce, stanujoče v mestu severno ljubljanske ceste, Prešernove in Aleksandrove ulice razen volilcev, ki stanujejo v kolodvorskem poslopiju, nadalje izvzemši volilce, stanujoče v Aleksandrovi, Klavni, Matije Gubca, Kovaške in Askerčeve ulice ter Krekovega trga, ki so bili doslej vpisani v volilnem imeniku za volišče I., so se namreč iz tega izločili in vpisali v volilni imenik za volišče II., ter volijo vsled tega na volišču II. Volišče II., ki se nahaja v sobi št. 2. mestnega magistrata (I. nadst.) za volilce, stanujoče v mestu južno od ljubljanske ceste, Prešernove in Aleksandrove ulice v kolodvorskem poslopiju, ter za vse volilce, ki stanujejo v Aleksandrovi, Klavni, Matije Gubca in Askerčevi ulici ter na Krekovem trgu.

Iz Maribora.

— **Imenovanje.** Okrožni referent za kmetijstvo inž. Josip Zidanšek je bil imenovan za okrožnega referenta za kmetijstvo v 4. skupini I. kategorije na dotedanjem službenem mestu.

— **Podpore obmejnim občinam.** Veliki župan je odobril podporo sledečim obmejnim občinam: v Križevcih 15.000, v Pučnicah 10.000 in v Vučji Gomili 10.000 Din gotovine.

— **Avtomobilska nesreča.** Pred dnevi se je dogodila pri Sv. Lenartu pri Slov. Goricah težka avtomobilska nesreča, ki pa k sreči ni zahtevala človeške žrtve. Nekako okoli 2. ure zjutraj je vozil avtomobil delniške pivovarne Laško v smeri Sv. Trojice. Sofer, ki je bil nekoliko natrkan je vozil v divjem diru. Blizu Sv. Lenarta se je avto zaletel v občestni steber in se popolnoma razbil. Sofer je ostal nepoškodovan. Pijanica Bog varuje...

Socialni vestnik.

ODPRAVA STANOVANJSKE BEDE.

Prejeli smo ta-le dopis, ki ga priobčujemo kot mnenje enega izmed naših naročnikov. Morda pripomore tudi ta dopis nekoliko h končni razrešitvi perečega problema. Več kot šest let je že, odkar je svetovna vojna prenehala in ves ta čas se je mnogo pisalo, kako bi se dala stanovanjska beda odpraviti. Pisalo se je mnogo — storilo pa je malo — ali bolje rečeno: storilo se ni nič.

Nahajamo se sedaj v najtežji kritičnem momentu. Zadnji čas je, da zastavimo vse naše moči, da se odpravijo na največje socialno zlo. Društvo stanovanjskih najemnikov vidi edino rešitev te mizerije v podaljšanju stanovanjskega zakona. Toda vprašajmo se: koliko stanovanj je pa že sezidal stanov. zakon? Za one najemnike, ki imajo slučajno primerno stanovanje, je podaljšanje stanovanjskega zakona jako ugodna stvar, a za onega najemnika, ki se bori že več let za stanovanje, pomeni to podaljšanje novo podaljšanje njegove bede.

Stanovanjska mizerija se da edino le odpraviti s tem, da se zidajo nova stanovanja. V prvi vrsti dolžna je država, da zida stanovanja za svoje urade in uradnike. Kaj se je storilo v zadnjih dveh letih, vidimo vsi! Država nam lahko obljubi par stanovanjskih hiš, ako bode dovolj kritja za to; država nam lahko zopet podaljša stanovanjski zakon za par mesecev, — a kaj smo pridobili s tem? Najbednejši najemniki ostanejo še vedno brez stanovanja!

Vlada je hotela pred dvema letoma prisiliti one državljane, kateri so imeli gotovo višino dohodkov, v to, da bi si zidali lastne hiše. Dokazali so vsi oni državljani s pomočjo spretnega advokata, da niso v stanu zidati nikake hiše. In v kolikor toliko se jim morda dati tudi prav! Kdor ni imel razpoložljivega kapitala, bil moral v banko najeti 20.—25%no posojilo; zidanje take hiše bi bilo jako drago. Potom prisiljena se torej ni doseglo ničesar. A dana nam je druga možnost, da pridemo kmalu do zaželenih stanovanj. Ta rešitev obstoji v tem, da država takoj onemuri, ki hoče zidati hišo, 6 do 8%no posojilo potom državne banke. To posojilo bi se vračalo po zlati valuti.

V to akcijo se moramo združiti vsi, vsi, ne glede kakšnega političnega mišljenja je posameznik. Združiti se morajo v to akcijo najemniki, kakor tudi hišni posestniki, zavzeti se morajo za to vsi poslanci in ministri. Ako dosežemo od države to posojilo, potem lahko rečemo, da smo na najbližjem potu, da preneha stanovanjska mizerija. Vzemimo primer, da nekoč preneha stanovanjski zakon — enkrat bo gotovo prenehal, pa naj si traja še toliko let — tedaj nastane pravi boj za stanovanja in cene stanovanj bodo ogromno poskočile. Vsi oni, ki so v boljših gmočnih razmerah, toda imajo slabo stanovanje, že gledajo, kje bi ispodrinili kakega uradnika in obljubljajo hišnemu gospodarju 6—8 kratno sedanjo najemnino. Vsi ti bi pa radevolje opustili to nelepoto, a umljivo postopanje in namesto, da bi plačali hišnemu gospodarju 2000.—2500 D mesečno, toraj letno 24.000.—30.000 Din, bi raje najeli omenjeno posojilo pri Narodni banki. Za 300.000 Din si lahko sezidala eno družinsko vilo, obstoječo iz 4 sob in priključino. Za to vsoto bi plačevali letno 18.000 Din obresti, kar znaša vsekakor mnogo manj kakor zgoraj navedena najemnina. Pa tu sem navedel državljana v boljših gmočnih razmerah, ki reflektira na stanovanjske štirih sob in vsi komoditeto. Vzemimo pa privatnega uradnika, ki že več let zastopni prost stanovanja. Z veseljem bi najel 150.000 Din, da si sezida priprosto hišico. Plačal bi letno 900 Din obresti. Sedaj se stiska z rodbino v mesečni sobi, plačuje visoko najemnino, medtem, ko bi imel v hišici 2 sobi in priključino in bi še lahko eno sobo oddal.

Gospodje pri Društvu stanovanjskih najemnikov pokazite sedaj, da Vam je res za

socialni blagor, pokazite Vaše resne namerne in da Vam ni samo na tem, da si sami obdržite svoja stanovanja, marveč, da se resnično potegujete za pravice vseh državljanov. Gospodje poslanci in ministri, Vaše prvo delo naj bo, da nam izposojete to posojilo. S tim dajem, ko nam bode to posojilo odobreno, je najhujša stanovanjska kriza presana. Prišlo se bode tokrat zidati, brezposelnost bode prenehala, obrtno gibanje bode večje in kar je glavno, dobili bomo stanovanja, po katerih hrepenimo že toliko let. Najemnik.

Turistika in sport.

— **Divjega merjasa ustreli.** Bogato zbirko lovskih trofej dr. Tavčarjeve družine je izpopolnil dr. Igor Tavčar z novo, za naše kraje prav redko lovsko trofejo. V ljubljanski okolici, v rakiških gozdovih, tam kjer so bratje Tavčarji tekmo zadnjih štirih let ustreli dva medveda in dva volka, je ustreli spretne lovce 27. t. m. levega divjega merjasa. V novem snegu, ki je padel od nedelje na ponedeljek, sta usledila brata ing. Tavčar in dr. Igor Tavčar že dolgo zasledovanega tujea gosta in ga tako dolgo zasledovala, dokler ni v Globoki dolini prišel na strel.

— **V skoku ob palci ni bil postavljen nov svetovni rekord?** Finec Myyrä, ki se udeležil raznih meetingov na Japonskem, je v helsingforskih časopisih objavil svoje potovanje in nastope ter med drugim omenja tudi veliko športno proslavo v Tokiju. Pri tem meetingu sta bila poleg Myyräa navzoča tudi Amerikanca Scholz (100 m in 10.7) in Norton (skok v višino 1.89) ter Spearow, ki je skakal ob palci ter baje postavil nov svetovni rekord s 422 cm. Pri še enkratnem točnem merjenju se je ugotovilo, da je Amerikanec skočil samo 412 cm in torej ni potolkel rekorda Ch. Hoffa, ki znaša 421 cm.

— **Zagrebiški derby t. j. prvenstvena tekma** med Gradjanjstvom in Haškoma se vrši dne 1. marca.

— **Praska Slavija igra prihodnjo nedeljo** v Nürnbergu proti F. C. Nürnberg v sledeči postavi: Štapič, Seifert, Protiva, Kučhar, Pletcha, Hilar, Soltys, Štapič, Silny, Kratochvil.

— **D. F. C. Praga igra** v soboto in nedeljo proti Wackru v Münchnu in proti F. C. 1860.

— **Švedska nogometna reprezentanca** odigra letos 11 reprezentančnih tekem in sicer proti Dansk, Finski, Nemčiji, Avstriji, Italiji in Madžarski. Te tekme se odigrajo na domačih tleh, dočim se bodo vršile tekme proti Norveški, Češkoslovaški, Poljski, Estonki in Letski v omenjenih deželah.

— **Patek, bivši član sportkluba (Dunaj)** sedaj D. F. C. (Praga) ostane trajno na Dunaju in vstopi v svoj matični klub.

— **London — Praga?** Kakor poročajo praški listi se vrše pogajanja med London Football League in Středočesko župo glede odigranja medsebojne tekme London—Praga. Pogajanja so se ugodno končala in je v najkrajšem času pričakovati odigranje tekme, ki se bo vršila v Londonu.

Po svetu.

— **Požar v šoli — 33 oseb zgorelo.** Blizu Hobarda (Amerika) so dne 25. m. m. obhajali v šolskem poslopiju božičnico, katere se je udeležilo okoli 200 oseb med njimi največ otrok. Na božičnem drevesu se je vnel na vejah od sveče bombaž, ki je predstavljaval sneg. V hipu je bilo celo drevesce v plamenih. Plameni so objeli tudi tanka oblike v bližini stoječih šolskih kletic. Nastala je splošna zmešnjava. Vse je drlo proti vratom, ki so se zamašila. Skozi okna ni bilo mogoče poskakati, ker je šolski odboj dal okna proti tatovom zamrežiti. Učiteljica se je vrgla na drevo, da bi ogenj udušila, a je sama zgorela. Izpod razvalin so izveklili 33 ožganih trupel, nad 20 oseb pa je bilo ranjenih.

— **Strahovit umor v avtomobilu.** V neki avtomobilski garaži v Berlinu je te dni našla snajilka strašno razmesarjeno truplo neznan mlade gospodičine. Glava je bila vsa razbita s kladivom, ki je ležalo pod avtomobilom, v katerem se je izvršil umor. Vsa notranjost avtomobila je bila okropljena s krvjo; pod avtomobilom pa je bila velika mlaka krvi. Morilec je svojo ubito žrtev zavlekel iz avtomobila v kot garaže. Policijski pes je takoj oblašal soferja dotleznega avtomobila, toda sofer trdovratno taj.

— **Glasbenik, ki mu zapor donese slavo in bogastvo.** V državni jetnišnici v Missouriju v Združenih državah so pred kratkim inštalirali radiofonsko postajo, ki je vsak večer oddajala produkcije kaznišnične orkestra. Te koncerte so poslušali tisoči in tisoči abonentov. V orkestru je nastopal tudi mlad kaznjeneec, ki igra čudovito klavir. Mlad kaznjeneec, po imenu Snodgrass, si je kmalu osvojil simpatije radiofonskih abonentov v celi državi. Od vseh krajev so mu prihajale čestitke radi izredne igre. Kmalu so se zanj začele zanimati tudi radiofonske družbe, ki mu ponujajo ogromne honorarje, čim zapusti, odnosno odsedi svojo kazen. Kaznjena je sreča srečala v ječi.

— **Predavanja z gramofoni.** Profesor književnosti na univerzi v Nancyju, Brunau je uvedel pri svojih predavanjih novotarijo. V neki vasi je našel ženo, ki mu je zelo živo in dramatično, pri tem pa popolnoma enostavno ter s pravilno izreko pripovedovala prihod kozakov v Francijo leta 1815. Starka je pripovedovala tako prepričevalno in uporabljala pri tem tako čisto govorico in izreke, da je njeno povest posnel s fonografom. S takimi ploščami razlaga sedaj svojem poslušalstvu na univerzi jezikoslovne probleme.

Gospodarstvo.

Proga Bordeaux - Ljubljana - Odesa.

„Jugoslovanski Lloyd“ priobčuje pod tem naslovom članek, ki mora zbuditi med našimi gospodarskimi krogi splošno zanimanje. »Ze več let,« piše list, »obstoji načrt za obnovo neposredne železniške zveze med Atlantskim oceanom in vzhodno Evropo. Razpravljalo se je že o mnogih predlogih, kako bi se mogla obnoviti ta zveza. Od teh predlogov si hočemo ogledati samo najugodnejšega, ki se da najlažje uveljaviti in to bi bila železniška proga od Bordeaux proti vzhodu preko Alp do Milana in dalje po progi današnjega Simplon-Orient ekspresa preko Trsta, Ljubljane, Zagreba, Beograda in Bukarešte v Odeso s stransko progjo do Soluna. Po zemljepisni širini, kakor jo predvideva načrt, bi se zvala ta zveza proga 45. meridijana. Od tega načrta je prišlo zato, da se omogoči direktni dovoz ameriškega blaga v srednjo in vzhodno Evropo. Pristanišče v Bordeauxu bi tvorilo izhodišče te velike prehodne proge.

Načrt proge 45. meridijana zanima nas Jugoslovane, ker bi šla ta železniška deloma po progi Rakek-Ljubljana-Zagreb-Beograd-Niš-Skopje-Solun, ki je tako rekoč baza našega železniškega omrežja. Zal da ta glavna proga našega prometa ne funkcijonira brez ovir. Med Zagrebom in Beogradom so prometne razmere najsloabše, dasi je ta proga zelo važna. Ko so gradili ta del proge, ni nihče mislil na bodoči razvoj prometa med Beogradom in Zagrebom. Vprašanje prometa med Zagrebom in Beogradom bo težko rešiti drugače, nego da se zgradi in položi še en železniški tir ali pa še ena nova proga. Ta nova proga bi šla iz Beograda preko Šabca-Bjelne-Brčke Dubice, kjer bi imela zvezo s progjo Zagreb-Brod. Njena dolžina bi znašala 310 km. Stroški za to novo železnico bi znašali 31.000.000 zlat. dinarjev plus tračnice in most preko Save pri Sappu in preko Drine pri Rjeini. Te mostove bi moralo zgraditi ministrstvo javnih del. V to svoto ni všteti stroški preko Save pri Beogradu, ki bi bil skupen za večino prog. Na ta način bi dobili tudi drugo paralelno progjo, ki bi vezala Hrvatsko s Srbijo. Ta železniška zveza bi se dala speljati s pomočjo dveh novih prog Konjavnica-Varaždin (42 km), ki bi veljala brez tračnic komaj 4.000.000 zlatih dinarjev in proge Našice-Vinkovci, ki bi veljala pod istimi pogoji okrog 6.000.000 zlatih dinarjev.

S temi tremi progami, dolgimi 441 kilometrov, ki bi jih ne bilo posebno težko zgraditi in ki bi predstavljale vrednost okrog 41.000.000 zlat. dinarjev, če bi dobili tračnice, vagoni in lokomotive na račun reparacij iz Nemčije, bi prišlo na svet najbogatejši pokrajine od svoje prave veljave. Omenimo še, da je gradbena čilacija drž. železnice že izdelala potrebne načrte za omenjene in še nekatere druge proge, ki so d.žavi nuje potrebne.

Specijalno za Slovenijo in njeno gospodarstvo, ki bo dohodno bi bila zveza Bordeaux-Ljubljana-Odesa neprecenljive vrednosti. Nove železnice so nove žile, po katerih se pretaka energija gospodarskega življenja in čim večje je železniško omrežje, tem večja je tudi možnost razmaha industrije, trgovine, orbi in poljedelstva. Direktna zveza Slovenije z vzhodom in zapadom bi nedvomno mnogo pripomogla, da bi slovenska industrija in izvozna trgovina uspevala. Zato želimo, da pride čim prej do realizacije tega načrta. Če je Amerika res gospodarsko zainteresirana

na omenjeni železniški zvezi preko našega ozemlja, lahko upamo, da v doglednem času uresniči svoje načrte.

—g Izplačilo kuponov 25% vojnoodškodninske rente se prične po sklepu finančnega ministrstva 1. svečana, izplačilo amortizacijskih obveznosti pa 1. marca.

—g Izvoz našega cementa. Vlada je znižala izvozno carino za domači cement za 35%.

—g Investicijski kredit za solunsko cono. Generalna direkcija carin je zahtevala kredit v znesku 5 milijonov dinarjev za investicije v svobodni jugoslovanski coni v Solunu.

—g Takse rudarsko-bratovskih blagajen. Finančno ministrstvo je sklenilo, da ostanejo v veljavi vsi zakonski predpisi, ki se tičejo oprostitve od taks rudarsko-bratovskih blagajen za rudnike v Srbiji, Črni gori, Dalmaciji, Hrvatski, Sloveniji, Bosni in Hercegovini.

—g Angleško sodelovanje v industriji Srednje Evrope. „Times“ poroča o ustanovitvi „Industrial Finance Investment Corporation“ s kapitalom v znesku 1 milijona angleških funtov. Družba hoče sodelovati pri raznih industrijskih podjetjih Srednje Evrope.

—g Francija skrbi za večjo produkcijo žita. Vlada je razpustila na politične oblasti okoliščino, ki se zavzema za večjo produkcijo žita v deželi. Ugotavlja pa še, da je posejanih že nad 200.000 ha več nego leta 1923. In porablja se tudi mnogo več umetnih gnojil. Za spomlad se pričakuje najboljše setev žita in kmotovalci se vspešno pripravljajo na to.

—g Živinski sejem na Dunaju dne 26. januarja. Na sejem je bilo pripravljenih 2223 glav pitane živine in 184 glav mršave živine. Iz Madžarske se je uvozilo 603, iz Rumunske 958, iz Jugoslavije 11, iz Češke slovaške 104, iz Nemčije 15, domače živine pa je bilo pripravljenih 716 glav. Cene so bile sledeče za kg žive vage: voli la. 17—19,00 voli srednji 15—17,00, voli slabši 13—15,00 bikli 14—18,00, krave 12—17,00, mršava živina 8—12,00.

—g Kako čisti praška vlada češke pivovarne. Praška vlada je izdala poseben zakon, s katerim prepoveduje v Pilznu ustanovitve nove pivovarne za dobo 20 let. Tudi po preteku te dobe bo ustanovitve nove pivovarne v tem revirju odvisna od posebnega vladnega dovoljenja. Na ta način vtrjuje praška vlada monopolno stališče pilzenske pivovarne industrije proti ostalim pivovarnam na Češkem, kar je vsekakor zelo interesanten slučaj pristranske industrijske zaštite od strani države.

—g Poljske železnice namerava varšavska vlada oddati, privatni industriji. Vlada se pogaja s privatno družbo „Polskie koleje panswowe“.

—g Madžarska zvišala prometno carino za 100%. S tem bo udarjen predvsem uvoz premoga iz Poljske. Novo carinsko postavko je vlada sklenila na pritisk madžarskih premogovnikov.

—g V zakup namerava oddati poljska vlada monopol vžigalce in sicer nekemu mednarodnemu konzorciju. Konzorcij dovoli v tem slučaju varšavski vladi posojilo 5 milijonov dolarjev po 12% za 20 let proti najemninu v prvem letu 4 milijonov dolarjev in v sledečih letih pa 5 milijonov dolarjev. Po 20 letih pripadejo vse tovarne zopet poljski državi.

—g Dohave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije Dne 6. svečana tl. pri Upravi barutane v Kamniku glede dohabe 10.000 kg plinskega olja in 90.000 kg premoga. — Dne 14. svečana tl. pri ravnatelstvu državnih železnic v Sarajevu glede dohabe smrkovih plošč. — Dne 17. svečana tl. pri ravnatelstvu državnih železnic v Zagrebu glede dohabe raznega železa: pri ravnatelstvu državnih železnic v Sarajevu glede dohabe obrocev za kolese. Dne 18. svečana tl. pri ravnatelstvu državnih železnic v Zagrebu glede dohabe raznih kemikalij: pri ravnatelstvu državnih železnic v Sarajevu glede dohabe asbestnih plošč in vrvice: pri ravnatelstvu državnih železnic v Subotici glede dohabe bele kovine, glede dohabe firneža ter glede dohabe cina. Dne 19. svečana tl. pri ravnatelstvu državnih železnic v Sarajevu glede dohabe plošč za mašenje. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice in Ljubljani interesentom na vpogled.

Ljudska neumnost.

Iz Košice na Slovaškem poročajo o zanimivem slučaju, ki priča, kako lahko se da preprosto ljudstvo speljati na led in kako se celo v 20. stoletju ljudje še tako neumni, da verujejo v čudeže.

Blizu slovaškega trga Radvanci je napadel neki Teodor Ulej ciganko Ilo Terenčovo, članico ondotelega ciganskega taborišča. Potegnil je iz zepa nož ter ji zagrozil, da jo ubije, če ga ne bo ubogala. Zapovedal ji je, naj poklekne in prišeže, da nikomur ne izda, kar ji pove. Ciganka je padla na kolena in ponavljala za njim formulo prišege, ki jo je narekoval Ulej Nato je Ulej zaklical: Vstanil ter nadaljeval: Tu imaš podobno Marije, obesi jo v taborišču na Sotor in prižgi pred njo večno luč, potem pa pojdi med svoje in pripoveduj, da se ti je prikazala Marija ter ti zapovedala izobesiti njeno podobno, da bi jo ljudstvo častilo. Prestrašena ciganka je izpolnila njegovo povelje in še isti večer so drvele od vseh krajev množice ljudstva, ki so klečale okrog ciganskega taborišča in molile vso noč. Ciganka je postala prav kakor svojčas zloglasna Vodilka Johana središče splošnega zanimanja in oboževanja. Ljudje so jo nosili darila in denar, tako da je zavladalo v ciganskem taborišču nepopisno veselje. Ali tudi Teodor Ulej je hotel imeti pri tem svoj delež. Ker je začel dvomiti v uspeh svoje akcije, je premišljeval, kako bi odstranil ciganko ter ji odvzel čudodelno moč. Prebrisan slepar si je kmalu pomagal iz zadrege. Ko je bilo vse skrbno pripravljeno, je poslal ciganko v bližnje vasi, da razodeje ljudstvu, da se je Marija prikazala tudi njemu ter mu naročila, naj se ljudstvo zbere ob določenem času na kraju, ki ga označi njen poslanec. Zvečer so se res zbrali vsi okoličani in čakali, kdaj se jim prikaže Marija. V tem je odšel Ulej v kapelico, kjer je ukradel z Marijinega kipa križec. S tem križcem se je skrivaj v bližnji ljudskega zborovanja za vrbo in prižgal bengalični ogenj, tako da je odsevala vsa okolica v rdeči in rumeni luči. Potem je potresel vrbo in križec, ki ga je pritril na vejo, je padel na tla. Ulej ga je hitro pobral in zaklical množicam: To Vam pošilja Marija!

Ljudstvo je bilo navdušeno in takoj je zbrana množica proglasila Uleja za svetnika, ciganko pa za svetnico. Obema so jima prinesli zaslepljeni okoličani toliko daril, da nista vedela kam z njimi. Denarja sta imela polne žepce. Ali njuna sreča ni trajala dolgo. Med ljudstvom se je našlo nekaj pametnih mož, ki so obvestili o teh dogodkih oblasti. Prišli so orožniki in aretirali ciganko. Ulej jo je pravčasno odkrnil. Ciganka se je izgovarjala, da je prisegla in da ne more prišege prelomiti. Sele ko ji je orožniški poveljnik dolgo prigovarjal, češ da se ji ne zgodi nič hudega, če prelomi prišego, je povedala vse, kar se je zgodilo. Ulej išče sedaj orožništvo.

Avtor „Batuala“ osumljen umora.

Pariška porota je te dni razpravljala zanimiv slučaj. V čigar središču je stal znan pisatelj črnc René Maran, kojega eksotični roman »Batuala« je svoječasnno povzročil veliko pozornost. Roman je deloma izšel tudi v »Slov. Narodu«. V nekem kolonialnem listu je obožljivi seregalški poslanec Diagne pisatelj Marana, da je pred deseti leti, ko je bil še kolonialni uradnik, sila grodo ravnal s svojimi črnimi brati in enega celo umoril.

René Maran je posca tega članka, poslanca Diagne tožil radi obrekovanja. Diagne je sicer nastopil dokaz resnice, ki se mu je pa popolnoma ponesrečilo.

Zanimiva je predzgodovina tega procesa. Leta 1918 je bil René Maran uradnik v koloniji Gvini. Njegova naloga je bila, da je preskrboval armado v koloniji z živim. Njegov predstojnik Bonneau, poveljnišče okrožja, je glasom navedbe pisatelja izvršil več zlorab. Tako je pobasal v svoj žep izplačila in dne, namenjeno črnim nosačem in črnci, ki bo morali za svoje delo prejemati po tri franka dnevno, je ukazal z bičem preteptati. Nečloveški človek je tudi ženam nalagal najhujša dela. Čas francoski zakon, ki je v Afriki veljaven, najodločnejše prepoveduje vporabljanje ženske za težja voljaška dela. Končno je izbruhnila med črnci revolucija, katere se je Bonneau razveselil, zakaj pogajanja s črnici je moral voditi

Maran in guverner je upal, da bo odpuščen iz državne službe.

»Morda sem takrat,« je izjavil Maran pred sodiščem, »enega izmed teh nesrečnih dejansko insultral. Črnci, ki se mu med prepričeval dal zaušnico, je dva meseca kasneje umrl. Bonneau je sedaj proti meni dvignil tožbo, češ, da sem zakrivil smrt črnca Monge. Njegove priče so bili, neoliki, revni črnci, ki niso znali šteti niti do deset. Potrdili so, da je Monge nekaj dni po usodnem prepričanju umrl. Svede te priče niso imele pojma koliko časa je medtem preteklo. Končno sem bil obsojen na 50 frankov kazni. Moji napori, da dosežem sodno-medicinsko obdukcijo trupla so ostali brezuspešni. Prošnja mi je bila odklonjena.

Diagne me sovraži že več let. Ko je francoska akademija po izdajanju mojega romana »Batuala« predlagala zame Goncourtovo nagrado, je skušal to Diagne preprečiti ter me je obdolžil umora črnca Monge. Diagne se boji, da bo moja naraščajoča pisateljska slava škodovala njegovi politični karieri. Ze štiri leta živi v strahu, da mu hočem požreiti njegov poslanski mandat in zato me s' uša očrni v očeh mojih plemenskih drugov. Preteklo leto je razširil vest, da sem komunist in sedaj skuša priklicati iz groba spomin pokojnega Monga. Porota je obsodila poslanca Diagne na denarno globo 1500 frankov.

Preiskava na stanovanju nadporočnika Ledererja

V torek so vojaške in civilne oblasti izvršile hišno preiskavo na stanovanju nadporočnika Ledererja. Komisija je odprla zapечатane shrambe in našla veliko mesarsko sekiro. Navzoči sodni izvedenec, ki je pregledal truplo umorjenega mesarja Koudelke, je ugotovil, da je bil s to sekiro prekanen tihih nesrečne žrtve. Ogled Ledererjevega revolverja je pokazal, da je trditve zakonca Lederer, da je nadporočnik ustrelil zgodaj jutraj mesarja Koudelko v glavo verjetna, ker niso slišali strela niti v sosedni sobah, niti v stanovanju v spodnjem nadstropju. Včeraj je komisija pregledala klet, ker stanovalci hiše domnevajo, da je glava umorjenega mesarja, ki je doslej še niso našli skrita v kleti ali v dvornci pod premostom. Pred hišo se je zbrala ogromna množica radovednega občinstva.

Pri hišni preiskavi so našli v nekem zaboju pisma in spise, pisane na pergamentu, stare nad 100 let. Te spise je ukradel Lederer v nekem gradu. Komisija je našla tudi več sto pisem, ki jih je pisal Lederer iz Gvönzes, kamor je bil premeščen v orožniško šolo, svoji ženi. Našli so tudi zlato verižico, last umorjenega mesarja Koudelke. Zakonca Lederer sta bila vedno pripravljena na beg iz Madžarske. Ves material je komisija zaplenila in izročila preiskovalnemu sodniku. Mici Lederer, ki sedi v preiskovalnem zaporu, se ne zmihi dosti za svojo usodo in je še vedno prepričana, da bo obsojena navječ na 1 leto ječe.

Dobrotnik iz Amerike.

Pred dnevi je odšel posestnik Jurij Vukajlovič iz Gajeva v Vojskovi v Semendrijo ter se tam vkrcal na ladjo, hoteč odpotovati v Beograd. Na ladji se je seznanil z nekim neznancom, s katerim sta se hitro sprijaznila. Vukajlovič je imel pravzaprav namen potovati v Indijo, vendar ga je neznanec prepričal, da sta najprej odšla v Zemun. Prišliši v Zemun sta se oba seznanila z nekim možem, ki ju je prosil, da mu svetujeta, kako najbolje razdeliti 25.000 dolarjev med tamošnje reveže. Navedel je, da je bil njegov oče iz Zemuna, da pa je vsled delikata, zagrešenega v mladosti, moral pobegniti v Ameriko, kjer je obogatel. Na smrtni postelji je sinu izročil vse svoje premoženje, ter mu obenem stavil nalog, da razdeli 25.000 dolarjev med zemunske občinske reveže. Neznanec je Vukajloviča in njegovega prijatelja prosil, da mu pomagata pri razdelitvi ter je obema obljubil po 2500 dolarjev nagrade. Naravno da sta bila Vukajlovič in njegov prijatelj le kupčije silno vesela. Sklenili so, da odidejo najprej v Indijo, kjer bo Vukajlovič svoji sestri izročil 25.000 Din. V vlaklu je Amerikanec vzel iz svoje pošte torbice večji ovoček, v katerem so bili baje dolarji in je Vukajloviča prosil, da naj mu izroči ročno blagajno, češ da bo v njej shranil dolarje. Vukajlovič je imel v blagajni samo par malenkosti in zato

jo je Amerikanec nemudoma izročil. Ta je v blagajni položil ovoj z dolarji. Nemudoma pa se je Amerikanec spomnil, da bi bilo zelo umestno, če bi Vukajlovič v svrhu večje varnosti v blagajni položil tudi svojih 25.000 dinarjev. Ta je šel seveda na llin in je izročil tuju denar, ki ga je ta res položil v kaseto, ključ pa je izročil Vukajloviču. Vukajlovič, ki je že sanjal o lepih dolarjih, se je v Indiji popolnoma brezskrbno posloval od ameriškega dobrotnika, ki je izjavil, da mora v nujni zadevi v Zagreb. Vukajlovičev spremljevalec je bil mnenja, da vendar ne gre, da pustje tega dobrotnika samega in se mu je pridružil za spremljevalca. Tako sta oba odpotovala v Zagreb.

Prišliši v Indijo je Vukajlovič radostem izročil malo ročno blagajno svoji sestri, ki pa je takoj sumila, da zadeva ni v redu in je blagajno odprla. Mesto obljubljenih dolarjev je bil v blagajni samo zavitek starih časopisov. Dobrotnik je torej nalvnega Vukajloviča na prav prebrisan način osleparil. Jasno je, da sta bila oba tukaj med seboj domnena. Zadeva je bila prijavljena novosadski policiji, ki sedaj lovi ameriškega dobrotnika.

Ljubavni roman odvjetnika Nesića.

Poročali smo o samomoru beogradskega odvjetnika Milana Nesića. Samomor znanega advokata je povzročil v Beogradu precejšnjo senzacijo in to temboji, ker ni bil znan pravi vzrok obupnega dejanja. Sprva je prevladovalo mnenje, da je bil Nesić užaljen, ker ga je sodožuj ovdajla gospa Frida Kostić, češ da je odpeljal njeno hčerko, kasneje pa so prišla na dan zanimiva razkritja. Razširjene so bile vesti, da Nesić ni bil v intimnejših odnosih z Leposlavo, sedaj pa se je ugotovilo, da zadeva ni tako nedolžna, kakor se zdi. O tem poročajo beogradske listi sledeče:

Na predvečer proslave pravoslavne Novega leta je bila Leposlava s svojo 14 letno sestro Zagorko v družbi advokata Nesića. Vsi trije so prekrakali celo noč in proti jutru sta Nesić in Leposlava odpremlili Zagorko domov, dočim sta oba zapustila Beograd in odpotovala v Šabac, kjer sta se nastanila pri nekem Nesićevem sorodniku. Ostala sta tam več dni in šele, ko se je za usodo devojke jela zanimati policija, je odšla Leposlava domov. Mati je bila ogorčena nad početjem hčerke, ki pa ni marala za očitke ter je trdovratno vstrajala pri tem, da jo Nesić kljub svoji prijetnosti ljubi. Zato jo je mati odpodila od hiše.

Leposlava je odšla zatek k Nesićevu prijatelju in znancu svojo mater. Lukič ki je imel s Kostićevom po smrti njenega moža ljubavno razmerje, je namreč oče Leposlave in Zagorko. Zato je posredoval pri Kostićevi, da hčerki odpusti in da jo zopet sprejme. Prepričal je mater tudi, da bo Nesić devojko poročil. Poroka bi se morda vključ vsem zaprekam res vršila, da ni revolverski strel, ki je padel v sobi hotela v Indiji napravil tragičen konec temu ljubavnemu romanu...

Glavni urednik:

RASTO PUSTOSLEMSEK.

Odgovorni urednik:

VLADIMIR KAPUS

Inserirajte v „Slov. Naroda“!

Ed. Rice Burroughs:

64

„Tarzanov sin“

Vendar pa je na lastne oči videl, da je Meriem živa in zdrava. Ni umrla strašne smrti, kakor je mislil. Videl je svojo drago Meriem, krasnejšo in razvitejšo, da videl jo je, toda v naročju drugega moškega. In ta moški je bil v njegovi neposredni bližini. Ali je vse to mogoče?

Korak je v roki odtelaval svoj težki klj. Krčvito je zagrabil za ročaj svojega noža, kakor da bi hotel v naslednjem trenutku z njim zadati smrtni sunek.

Mož pod drevesom, na katerem je sedel Korak, je zbudil svojega zaspanega, črnega spremljevalca, pripravil sedlo in polagoma odjahal proti severu. Korak je še vedno brezbrizno sedel v gostem vejevju drevesa. Roke so mu visele ohlapno in pozabil je celo na svoje orožje in na to, kar je mislil še pred kratkim izvršiti. Premišljeval je le o spremembi, katere se je izvršila v Meriem od onega časa, od kar jo je poslednjikrat videl. Takrat je bila ona še mala, napol naga Mangani, divja, odprta, samozavestna. Sedaj pa je postala elegantna, krasna mlada dama, on pa je ostal divjaški, samozavestni in odporni tvor gozdov, kakor prej.

Vendar jo je ljubil in v njegovi notranjosti se je oglašala ljubosumnost, ko je videl mladega Angleža, kako jo je objel in poljubljal. Kakšne namene je imel z njo? Ali jo resnično ljubi? Kako bi je ne mogel ljubiti? Tudi ona ga je morala ljubiti, za to je imel zadostno dokazov. Ako bi ne ljubila, bi polube zavračala. Brez dvoma je, njegova Meriem ljubi drugega. Tako je Korak s trpkostjo v duši ugotovil to žalostno resnico in po tej resnici je hotel urediti vsa svoja nadaljna dejanja. V njegovi duši je vstajala misel, da mora tega Angleža zasledovati in se z njim spustiti v odkrit, junaški boj in ga usmrtiti. Toda, ali bi mogel usmrtiti onega, ki ljubi njo in v katerega se je tudi ona zaljubila? Žalostno je postajalo njegovo srce. Ne, tega ne more storiti, tudi ako bi hotel. Neka višja sila mu je to zabranjevala.

Pozneje je sklenil, da odhiti za Meriem in jo ogovori. Že je bil pripravljen, da odide na pot, toda pomislil je na svojo revno in raztrgano obleko, iz delano iz kož roparskih zveri in rdečica sramu ga je obšla. Bil je sin angleškega harona, pa je zapustil civilizirani svet in redno življenje, odšel v puščave in se ponižal v vrsto divjih zveri, ponižal tako globoko, da ga je sedaj sram stopiti za žensko, katero ljubi in ji ne more priznati svoje ljubezni. Sramoval se je, ko bi moral stopiti k malemu arabškemu dekletu, ki je bila nekdanj njegova družica v džungliji, ki pa je sedaj postala elegantna in občudovanja vredna, krasna dama. Kaj

bi ji mogel on sedaj nuditi? Morda le groze in nevarnosti polno življenje v divji džungli, ono življenje, ki je bilo povsem enako življenju katerekoli roparske živali!

Leta in leta so ga različne druge okoliščine zadrževale od tega, da bi se vrnil k svojemu očetu in materi, sedaj pa mu je to zabranjeval moški ponos, da se ni hotel vrniti spokorno v hišo očetovo. V mladostnem razizgiranem razpoloženju je nekdanj zapustil življenje, polno razkošja, udobnosti in izobilja in ga zamenjal z življenjem zanemarljive opice pragozdov. Umor v hotelu na obali je napolnil njegovo otroško dušo z grozo in s strahom pred zakonitimi posledicami in ga prisilil, da je bežal daleč proč od civilizirnega sveta v globine džungle.

Doživljaji, ki jih je moral doživeti v družbah črncv in belokožcev prav v dobi, ko se je ustvarjal njegov svetovni nazor, so imeli na vse njegovo bistvo znaten vpliv. Prišel je verovati, da so ljudje njegovi največji sovražniki in se je po tej veri in po tem prepričanju tudi vedno ravnal. In takrat je našel svojo Meriem in ona je bila edino človeško bitje, s katerim je bil srečen, po kateri je hrepenel in jo ljubil. Vse drugo je bilo zanj brezpomembno.

Ko so mu jo pa odpeljali, je bila njegova bolest tako globoka, da je bila podobna blaznosti in od tega časa se je njegova duša napolnjevala s strupenim sovraštvom do vseh človeških bitij. Pono-

sen je bil, ako je smel usmrtiti taka bitja, ki jih je smatral za povzročitelje svoje nesreče. Sam iz svoje lastne volje je postal divja in roparska zver, ki je uničevala vse, kar ji je prišlo nasproti. In kot divja zver je hotel živeti in umreti.

Toda sedaj, ko je bilo to že prepozno, je pričel svoja dejanja obžalovati. — Zakaj Meriema, ki jo je zasledal še živo, je bila nežna in izobražena dama. Ki je imela od njegovega življenja tako zelo drugačno življenje. Niti smrt bi ga ne mogla od nje tako odtrajati, kakor ga je odtujila civilizacija. Nežnost, izobrazba, lastnosti, katerih Korak ni poznal, na katere se je samo še motno spominjal. Ona se je srečala z možem, ki je bil prav tako civiliziran in izobražen, kakor ona, in ni čudno, da se je vanj zaljubila.

Korak je bil prepričan, da je ravnala prav. Ona ni bila ustvarjena zanj, ki ni ničesar drugega, kakor na pol naga divja gozdna zver, smešna, neumnica opica. Toda on je bil njen iz vse svoje duše. Ni mu sicer bilo usojeno, da bi bil z njo srečen, toda hotel je storiti vse, kar je bilo v njegovih močeh, da vsaj ona sama postne srečna.

Odločil se je, da zasleduje onega mladega Angleža, zakaj najprej mora ugotoviti, ako on z Meriem nima slabih namenov. Dasi mu je srce trgala ljubosumnost, se je vendar odločil, da bo varoval in branil onega možkega, katerega Meriema ljubi in kateremu je udana z dušo in srcem. Toda čuvaj Bog, ako on v svojem srcu goji zlobne namene!

